

To Cite This Article: Taşkın, K. & Özözen Kahraman, S. (2020). A research on the migration and settlement process of Syrians in Ayvacık (Çanakkale). *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 41, 141-159.

Submitted: November 29, 2019

Revised: December 22, 2019

Accepted: January 13, 2020

A RESEARCH ON THE MIGRATION AND SETTLEMENT PROCESS OF SYRIANS IN AYVACIK (ÇANAKKALE)

Ayvacık'ta (Çanakkale) Suriyelilerin Göç ve Yerleşim Süreçleri Üzerine Bir Araştırma¹

Kerim TAŞKIN²

Selver ÖZÖZEN KAHRAMAN³

Öz

2011'de Suriye'de başlayan iç savaş sonrasında Suriyeliler Türkiye'ye göç etmiş ve "Geçici Koruma" kapsamında kamplara ve çeşitli yerleşim birimlerine yerleşmişlerdir. Türkiye'yi transit ülke olarak kullanan ve AB'ye geçmeyi amaçlayan Suriyeliler özellikle Türkiye'nin batı kıyısındaki kara ve deniz sınırlarını düzensiz göç güzergâhları olarak kullanmışlardır. Bu güzergâh üzerindeki Ayvacık (Çanakkale), Midilli adasına (4 mil) en yakın yerleşim yeridir. Bu durum Suriyelilerin Ayvacık'ı düzensiz göç güzergâhı olarak seçmelerinde etkili olmuştur. 2017'nin ikinci yarısından itibaren Yunanistan sınırına yakın kıyılarda alınan tedbirler nedeniyle düzensiz göçler durma noktasına gelmiş, Suriyelilerin Ayvacık'a göçleri azalmıştır. Ayvacık'ı düzensiz göç güzergâhı olarak gören Suriyelilerin, zamanla düzensiz göç girişimleri zorlaşmıştır. Bu nedenle Suriyeliler Ayvacık'ı geçici bir göç güzergâhından ziyade ikamet edilecek bir yerleşim yeri olarak görmeye başlamışlardır. Bu makalede Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin demografik özellikleri, ekonomik faaliyetleri, gelecek beklentileri ve yerli halkla ilişkileri araştırılmıştır. Yerli halktan 54, Suriyelilerden 61 kişiyle yüz yüze mülakat yöntemiyle veriler toplanarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Suriyelilerin Ayvacık'a göç tercihlerinde iş olanakları ve tanıdıklarının olması etkili olmuştur. Suriyelilerin Ayvacık'tan memnun oldukları görülürken, yerli halkın Suriyelilerle ilgili tutumları mahallelere göre farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Göç, Zorunlu Göç, Suriyeliler, Ayvacık

Abstract

In 2011, after the civil war in Syria, the Syrians have immigrated to Turkey and have settled in camps and various settlements within the scope of "Temporary Protection". Syrians using Turkey as a transit country and aiming to exceed the EU have used the land and sea borders particularly on the western coast of Turkey as irregular migration routes. Ayvacık (Çanakkale) on this route is the closest settlement to Mytilene Island (4 miles). This situation was effective in Syrians choosing Ayvacık as an irregular migration route. Since the second half of 2017, irregular migrations have come to a standstill due to the measures taken on the coasts near the Greek border, the migration of Syrians to Ayvacık has decreased. The migration initiatives of Syrian refugees who see Ayvacık as an irregular migration route have become difficult. For this reason, Syrians started to see Ayvacık as a place of residence rather than a temporary migration route. In this article, the demographic characteristics, economic activities, future expectations and relations with local people of Ayvacık have been investigated. Data were collected and analyzed by face-to-face interviews with 54 local and 61 Syrian people. Syrians' migration to Ayvacık was influenced by their employment opportunities and acquaintances. While Syrians are satisfied with Ayvacık, the attitudes of the local people towards Syrians vary according to the neighborhoods.

Keywords: International Migration, Forced Migration, Syrian Migrants, Ayvacık

¹ This study is derived from the master thesis titled "The Syrian Refugees' Migration Process, Spatial Effects and Adaptation to Local People in Turkey: Ayvacık Sample"

² **Correspondence to:** Phd Student., Çanakkale Onsekiz Mart University, Social Sciences Institute, 17100, Çanakkale, TURKEY., <https://orcid.org/0000-0002-4199-190X>, kerimtaskin52@gmail.com

³ Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Sciences and Arts, Department of Geography, Terzioğlu Campus, 17100, Çanakkale, TURKEY., <https://orcid.org/0000-0001-6024-0792>, sozozen@comu.edu.tr

GİRİŞ

Suriye’de Nisan 2011’den itibaren zorunlu ve kitlesel göçlerle Türkiye’ye gelen Suriyeliler, II. Dünya Savaşı’ndan sonraki en büyük kitlesel göç hareketini oluşturmuştur. Suriye’ye 911 km’lik kara sınırı bulunan Türkiye bu göçlerden en fazla etkilenen ülkedir. Bu göçler, nedenleri itibarıyla geçmiş yıllarda Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu’da sınır komşularında yaşanan İran-İrak Savaşı, İran’daki rejim değişikliği, Halepçe katliamı, Körfez Savaşı ve Irak’ın işgali sonucunda aldığı kitlesel-zorunlu göçlerle benzerlik gösterse dahi sonuçları ve süresi itibarıyla oldukça farklıdır. Türkiye bu zorunlu Suriyeli göçleriyle, geçmiş yıllarda karşılaşmadığı büyüklükte bir kitlesel-zorunlu göçle karşı karşıya kalmış ve bu göçlerin sonucunda yaşanan sıkıntıları sosyo-kültürel, ekonomik, politik alanlarda deneyimlemiştir.

Suriyeliler Türkiye’nin uygulamış olduğu *Açık Kapı Politikası* sebebiyle hem sınır kapılarından hem de kaçak yollardan Türkiye’ye giriş yapmışlardır. Suriyeliler göçlerin başladığı 2011 yılından 2013 yılına kadar Suriye sınırına yakın şehirlerde ve bu şehirlerde kurulan *Geçici Barınma Merkezleri’nde* yaşamışlardır. Dolayısıyla Suriye’de yaşanan problemlerin uzaması ve mevcut sayılarının artmasıyla tüm illere dağılmışlardır. Başlangıçta Suriyelilerin Türkiye’de dağılımları bir plan dahilinde olmayıp, öncelikli amaç ve beklentilerine göre değişiklik göstermiştir.

Türkiye’de Suriyelilerle ilgili yapılan çalışmalarda mülteci, sığınmacı, göçmen gibi farklı terimler kullanılmıştır. Hatta bazı çalışmalarda mülteci, sığınmacı ve göçmen terimleri birlikte kullanılmıştır. Suriyelileri durumlarını açıklamak, yorumlamak ve anlamak amacıyla yapılan bu çalışmalarda öncelikle Suriyelilerin Türkiye’de statülerine uygun terimler kullanılmalıdır. Devletin taraf olduğu antlaşmaların kendisine özel hak ve hukuki koruma statüsü sağladığı kişiler mülteci (refugee), bir sığınma hakkı olmayan ve bu hakkı talep ettiği halde henüz bunlardan faydalanamayan kişiler sığınmacı (asylum seeker) olarak tanımlanır. Göçmen ise, daha çok ekonomik nedenlerle daha iyi bir yaşam sürmek için kendi ülkesini terk edip, başka ülkeye yerleşen kişiye denir (Ergüven ve Özturanlı, 2013: 1020). Mülteci kavramı Türkiye’nin 1951 Cenevre Sözleşmesi’ndeki coğrafi kısıtlamalar sonucu; Avrupa’da oluşan olaylardan kaynaklanan, Türkiye’den koruma isteyen din, dili, ırkı, bağlı olduğu sosyal grubu veya siyasi düşüncesinden dolayı kötü muamele görmekten ve can güvenliğinden tehlike duyan ülkesinin korumasından yararlanmak istemeyen veya yararlanamayan bu yüzden ülkesinden ayrılan, geri dönemeyen veya dönmeyen kişileri kapsar (Akçabay, 2015: 129). Türkiye’nin koyduğu coğrafi sınırlılıklar kapsamında sadece Avrupa’daki olaylardan kaçarak koruma isteyen bireyler mülteci olarak kabul edilmektedir. Suriyeliler Avrupa dışından geldikleri için Türkiye’de mülteci statüsü alamamaktadırlar. Suriyeliler kendi istekleriyle ve gönüllü olarak ülkelerini terk etmedikleri için göçmen statüsünde de bulunmamaktadırlar. 11.04.2014 tarihli 6458 sayılı YUKK⁴, mülteci terimini aynen kullanırken, sığınmacı teriminin yerine şartlı mülteci terimini kullanmıştır. Bu anlamda şartlı mülteci terimi, sığınmacı teriminin anlamını karşılayan yeni bir tabirdir (Özkarlı, 2014: 18). YUKK kanununda sığınmacı terimi yerine şartlı mülteci terimi kullanılmıştır. Şartlı mülteci olabilmek için ise bireysel başvuruların değerlendirilmesi gerektiği için Suriyeliler bu statüye de girememiştir.

Geçici koruma kapsamına girebilecek olan sığınmacılar bu statüyü elde etmek için; kitlesel olarak ülkelerinden ayrılmaya zorlanmaları, ayrıldıkları ülkeye geri dönememeleri ve hemen korumaya ihtiyaç duymaları gerekmektedir. 6458 sayılı kanunda genel özellikleri belirlenen geçici koruma statüsü, yapılan yeni bir düzenleme ile yasadaki belirtilmiş gibi ayrıntılı olarak 20 Ekim 2014’te “Geçici Koruma Yönetmeliği” adı altında yayınlanmıştır (Kaya ve Yılmaz Eren, 2015: 47-48). Güvensizlik ortamından kaçarak zorunlu ve kitlesel bir göç olayıyla Türkiye’ye gelen Suriyeliler *Geçici Koruma Statüsü*⁵’nde bulunmaktadır.

Suriyeliler Türkiye’de geçici koruma statüsü ile diğer yabancı uyruklu vatandaşlardan ayrılmaktadırlar. Suriye’de yaşanan sorunlar hala devam etmekte ve belirsizliğini korumaktadır. Artık tamamen Türkiye’de yaşamak isteyen Suriyeliler yerleştikleri şehirlerde düzenlerini kurmaya çalışmaktadır. Ayrıca yaşamlarını kalıcı olarak devam ettirebilecekleri en uygun mekânsal çevreleri bulmak için iller arası göçlere devam etmektedirler. Suriye’ye geri dönemeyen ve Türkiye’de

⁴ Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK), 04.04.2013 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) 10.04.2013 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından onaylanmış ve 11.04.2013 tarih ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye’ye girişleri, Türkiye’de kalışları ve Türkiye’den çıkışları ile Türkiye’den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Aynı zamanda yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye’ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı kapsamaktadır (Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü, 2013).

⁵ Geçici Koruma Statüsü, bireysel uluslararası koruma taleplerinin mümkün olmadığı durumlarda, gerçekleşen kitlesel göçlerde Bakanlar Kurulu ile yönetilen acil ve geçici bir koruma statüsüdür. Uluslararası ölçekte; din, mezhep, ırk ayrımına bakmaksızın açık kapı politikası, geri göndermeme ilkesi ve temel ihtiyaçların karşılanması şeklinde üç önemli kistas mevcuttur. Geçici koruma için şeffaf ve katılımcı bir yol izlenerek oluşturulan yönetmelik taslağı, 53 kamu kurum ve kuruluşlarının fikirlerine sunulmuştur. Bu yönetmelik ile 6458 sayılı kanunla ilk defa hukuk çerçevesine katılan geçici korumayla ilgili uluslararası standartlara da uygun geniş kapsamlı bir ikincil mevzuat oluşturulması amaçlanmıştır. Suriyelileri de içerisine alan “Geçici Koruma Yönetmeliği” 22 Ekim 2014 tarihli 20153 sayılı Resmi Gazete ile birlikte yürürlükte kendine yer bulmuştur. Yönetmelik ile geçici koruma statüsü kapsamına alınacak kişilerin hakları ve sorumlulukları, kayıt altına alınma süreçleri, ülkede kalışlarıyla ilgili kistasları, haklarıyla ilgili kısıtlamaları gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır (2016 Türkiye Göç Raporu, 2017a).

yaşamayı düşünmeyen Suriyeliler ise özellikle Türkiye'nin batısındaki kara ve deniz sınırlarından düzensiz göçlerle farklı ülkelere ulaşmaya çalışmaktadırlar. Türkiye'yi transit göç güzergâhı olarak gören Suriyeliler için batıdaki deniz ve kara sınırlarındaki yerleşim birimleri ayrı önem kazanmıştır (Taşkın, 2018).

Suriyelilerin Türkiye'ye göçlerini zorunlu, kitlesel ve güvenlik kavramları ekseninde açıklayabildiğimiz teorilere baktığımızda; *Çatışma ve göç kültürleri teorisi*, iki uç noktası bulunan bir eksen üzerinde açıklanır. Bu eksenin bir ucunda şiddetli savaşlar varken diğer ucunda, sıfır noktası diyebileceğimiz yerde işbirliği var; yani sıfır çatışma var. Bu aradaysa birbirinden çeşitli çatışma durumları vardır (Sirkeci, 2016: 533). Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göçleri ise, yaşadıkları şiddetli çatışma ve savaşlarla eksenin şiddetli uç kısmında yer almaktadır. Suriyeli sığınmacılar yaşadıkları rahatsızlık ve çatışma ortamıyla çatışma ve göç kültürleri teorisinin açıkladığı en şiddetli örnekler durumlarından birisi olmuştur.

Güvensizlik ortamında göç teorisinde, Türkiye'den göç eden bütün göçmenler için ortak nokta Türkiye'de karşılaştıkları rahatsızlıkları, gerilimleri, çatışmaları ve bu durumları bir güvensizlik ortamı olarak algılamaktadır (Sirkeci, 2017). Suriyelilerin Türkiye'ye gerçekleştirdiği göçlerin temel sebebinin yaşanan çatışmalar ve gerilimlerin yol açtığı rahatsızlık ve güvensizlik ortamından kaynaklanması güvensizlik ortamında göç teorisine açıklanabilmektedir.

Göç ağları teorisi, uluslararası göçün yönünü ve başladıktan sonra neden daha fazla göçün meydana geldiğini açıklamada önemli bir yer tutar. Göç ağları kavramı göç veren ve alan ülkede hareket edenleri, hareket etmişleri ve hareketsizleri birleştiren bağlar olarak tanımlanabilir (Taylor 1986; Massey 1990; Tilly, 1990). Uluslararası göçte ağlar iç göçte olduğundan daha önemlidir, zira üstesinden gelinecek daha çok engel vardır. Hem göçmenleri, hem de göçmen olmayanları karmaşık bir toplumsal roller ve kişisel olmayan ilişkiler ağına bağlayan bu ağlar aynı zamanda göçün yol açtığı masrafları ve içerdiği riskleri de azaltır (Boyd, 1989: 639). Örneğin aile bağlantıları göçü mümkün kılan kültürel ve finansal sermayeyi sağlar ve öncü bir göçmenin gidişyle göç veren ülke ile alan ülke arasında bir güzergâh oluşmaya başlar. Bu hareket bir kez oluşturulduğunda, göçmenler bu "işlek yolları" kullanırlar ve zaten göç bölgesinde yer alan akrabalarının ve arkadaşlarının yardımlarını alırlar. Aileye ve ortak kökene dayanan ağlar barınma, iş bulma ve bürokratik işlemlerin halledilmesine yardımcı olur, kişisel sorunlar konusunda destek sağlar. Göçmen ağları ayrıca yerleşme ve göç bölgesinde cemaat oluşumu sürecine bir temel sağlar. Göçmen grupları kendi sosyal ve ekonomik altyapılarını geliştirirler. Kalma süresinin uzamasıyla birlikte, ilk göçmenlerin eşlerini ve çocuklarını getirmeye veya yeni aileler kurmaya başlamalarında olduğu gibi, göçmen ağları giden göçmenin ailesini de yanına alma ya da yeni ailelerin kurulma sürecini hızlandırır. Böylelikle göçmenler kendi yaşam perspektiflerini yeni ülkede görmeye başlarlar. Görüldüğü gibi, göç ağları teorisi uluslararası göçün zaman ve mekândan nasıl etkilendiğini göstermiş ve göçün nedenlerini değil, göçün sürdürülebilirliğini açıklamaya çalışmış böylelikle farklı bir tartışma alanı yaratmıştır (İçduygu, Erder ve Gençkaya, 2014).

Uluslararası göç teorisinde, göçlerin sebeplerini açıklamaktan çok, gidilen ülkelere yapılan göçler ve bu ülkelerdeki uyum süreçleri belirlenmeye çalışılmaktadır (Ela Özcan, 2017: 205). Göçün niceliksel olarak artması ve göçmenlerin geldikleri (köken) ülke ile vardıkları (hedef) ülke arasında sık gidiş gelişleri, köken ülke ile olan bağlarını güçlü şekilde korumaları "ulus ötesi göçmen", "ulus-ötesi topluluk" gibi kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur (İçduygu ve ark., 2014). Ulus-devletlerin sınırlarının ötesinde bireyleri ve kurumları birbirine bağlayan formel/enformel bağlarla, farklı düzeylerde gelişen ilişkiler ağına dikkat çeken ulus-ötesi anlayış bir anlamda klasik göç algısının değişen yüzü olmuş, dolayısıyla göçün tek yönlü bir gidiş bileti olmadığını ve gittikleri topluma entegre olmakla özdeşleşen göçmenlerin aslında farklı hayat deneyimleri edindiğini göstermiştir (Vertovec, 1999).

Türkiye Suriyeli göçleriyle şimdiye kadar karşılaşmadığı büyüklükte bir kitlesel göçe maruz kalmıştır. Suriyeli göçlerinin fazla olması ve tüm illere plansız şekilde dağılmış olmalarıyla her yerleşim yerinde farklı etki ve sorunları da beraberinde getirmişlerdir. Suriyelilerle ilgili yapılan araştırmalar, göç süreçlerini belirleme, etkilerini ortaya koyma, uyum süreçleri ve sorunları çözmeye yöneliktir. Türkiye'de Suriyeliler ile ilgili istatistiki verilere Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) aracılığıyla ulaşılabilmektedir. Ancak Suriyelilerin sosyo-ekonomik ve mekânsal etkileri, uyum süreçleri gibi farklı etkilerini de ortaya çıkartmaya ihtiyaç vardır. Türkiye'de Suriyelilerin etkileri ve özellikleri ilgili çalışmalar çoğunlukla yoğun oldukları gelişmiş ve sınır şehirler ile transit göç güzergâhları üzerindeki çeşitli yerleşim birimlerinde yapılmıştır. Çalışmada Ayvacık'taki Suriyelilerin göç süreçleri, sıkıntı ve problemleri, yerli halkla ilişkileri, gelecek beklentileri ve yerli halkında Suriyelilerde ilgili düşünce ve görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Türkiye'nin çeşitli yerleşim birimlerinde yapılmış benzer çalışmalar bulunmaktadır;

Suriyelilerin Türkiye'de yaşadığı farklı şehirlerde ve çeşitli yerleşim birimlerinde; günlük yaşamlarını ve karşılaştıkları problemlerini, kentlerde yaşayan Suriyelilerin belediyeler çerçevesinde yönetim süreçlerini, Suriyelilerin kente uyum süreçlerinde sosyo-ekonomik, kültürel etkilerini, mekân seçimlerini, mekânları kullanımlarını, mekânsal algılarını, mekânsal dağılımlarını ve halkın Suriyelilere karşı bakış açısını ortaya çıkarmak için birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda rapor ve literatür taraması, saha çalışmalarıyla mülakat ve gözlem teknikleriyle sağlanan verilerden tutarlı bulgulara ulaşılmıştır. Bu çalışmalarda Suriyelilerin kentte ekonomik yapıyı olumsuz etkiledikleri, işsiz olmaları ve buldukları mekânlarda ev kira fiyatlarını artırdıkları için istenmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Toplumsal olarak,

ekonomik, dil ve kültür farklılıkların uyumu engellediği, Suriyelilerin kriz bitse de geri dönmeyecekleri, kalıcı olma düşüncesiyle bir kısmının ev aldığı, iş yerleri açtığı, yatırımlar yaptığı ve Suriyelilere asla vatandaşlık verilmemesi düşüncelerinin olduğu belirlenmiştir. Yerli halkın Suriyelilerle ilgili olumsuz düşüncelerinde; çalıştıkları işlerde ücretleri düşürmeleri, kiralık ev fiyatlarını artırmaları, devletten alınan yardımların etkili olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda planlı bir uyum politikasının olmaması da mekânsal rekabet ve çıkar çatışmalarının fazla yaşanmasına neden olduğu görülmüştür. Şehirlerde nüfus artışıyla birlikte, sosyal, mekânsal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşanan sıkıntıları ve farklılıkları artırdığı tespit edilmiştir (Aydın ve Durgun (2018); Alptekin vd. (2018); Aktaş (2018); Erdoğan (2017); Kaypak ve Bimay (2016); Harunoğulları ve Cengiz (2015); Cengiz (2015); Taş ve Tekkanat (2018); Kahraman ve Kahya Nizam (2016)).

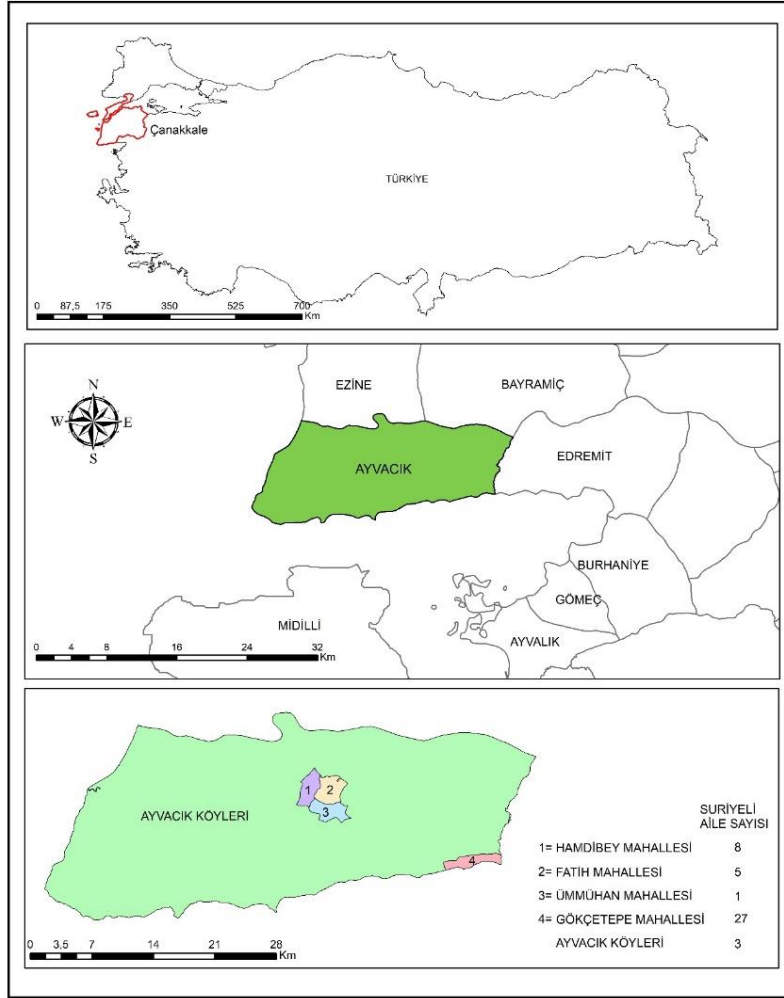
Suriyeli mültecilerin gelmesiyle bozulma endişesi ile karşı karşıya kaldığı, bunlara yönelik aidiyet hissinin zayıfladığı ve sahip olunan mekânın başka ellere geçtiğine dair hissiyat oluşturur. "Mekân kaybı kaygısı" Suriye'den gelen mültecilerin kentlerdeki yerleşim ve yaşam alanlarının genişlemesi, bunun yanında da Türkiyeli nüfusun mekânda kapladığı alanının daralması sonucunda ortaya çıkan bir "fiziksel/coğrafi mekân kaybına" yönelik bir alan mücadelesine denk düşmemektedir. Bahsedilen durum daha çok Suriyelilerin gelişimiyle mekâna atfedilen sembolik anlamın ve sahiplik hissinin aşınmasına dayalı endişeler ile alakalıdır. Suriyeli karşıtlığında "Suriyeliler" sadece ülke dışından gelerek şehirlerdeki yaşanan alanı daraltan bir yabancı göçmen nüfusu değil, içeride yürüyen bir ideolojik mekân hâkimiyeti mücadelesinin bir unsuru olarak görülmektedir (Saraçoğlu ve Belanger, 2018).

Suriyeliler AB'ye ulaşmak için Türkiye'nin batısındaki kara ve deniz sınırlarından düzensiz göç girişimlerinde bulunmaktadır. Ayvacık AB'nin doğu sınırı Yunanistan'ın Midilli adasına en yakın deniz sınırlarından biri olma özelliğine sahiptir. Dolayısıyla Ayvacık Suriyeliler tarafından önemli bir düzensiz göç güzergâhı olarak görülmüştür. Ayvacık'ta düzensiz göçlerde denetimlerin artması ve bu tür göçlerin zorlaşması Suriyelilerin zamanla Ayvacık'ı ikamet edilecek bir yer olarak görmelerine neden olmuştur.

Beşeri coğrafya alanında göç mekân ilişkisinin incelendiği bu çalışmanın amacı, Bir sınır kasabası olan Ayvacık'ın düzensiz göçlerdeki yeri, Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin; sosyo-demografik özellikleri, yerleşim süreçleri, yaşam şartları ve gelecekleriyle ilgili beklentileri ortaya koymaktır. Ayvacık mekan olarak küçük bir batı kasabası olmakla birlikte uzun zamandır Türkiye'deki düzensiz göçün önemli güzergahlarından biri haline gelmiştir. Bununla birlikte 2011 yılı sonrası süreçte ilk defa Suriyeli göçmenlerin yerleşmeye başlamasıyla farklı bir süreci deneyimlemiştir. Ayvacık Türkiye'nin batısında AB sınırına en yakın deniz sınırlarından ve düzensiz göç güzergâhı konumunda sayılı yerleşim yerlerinden birisidir. Bu açıdan ele aldığımızda Ayvacık'ın uluslararası göçlerdeki transit mekân rolüne birde göç alan kasaba rolü eklenmiştir. Suriyelilerin düzensiz göç amaçlı geldikleri Ayvacık ilçesine zamanla ikamet amaçlı yerleşmeleriyle ortaya çıkan bazı sorunlar çalışmamızın temel araştırma problemlerini oluşturmaktadır. Bu problemler kapsamında şu sorulara cevap aranmaktadır; Suriyeliler için Ayvacık'ın önemi, buradaki uyum problemleri, gelecek beklentileri, Ayvacık'a sosyal, ekonomik ve kültürel olarak etkileri, mekânsal dağılımları ve bu dağılımı etkileyen faktörleri nelerdir? Ayvacık halkının Suriyelilerle ilişkileri, onlara karşı tutumları ve düşünceleri, Ayvacık halkına göre Suriyelilerin Ayvacık'taki uyum süreçleri ve gelecekleri ile ilgili sorunlar nelerdir?

ARAŞTIRMA ALANI

Araştırma alanımız Çanakkale ilinin güneybatısında, Edremit körfezinin kuzeyinde yer alan Ayvacık ilçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Ayvacık-Midilli arası, Türkiye ile Yunanistan arasındaki düzensiz denizyolu göç güzergâhının önemli noktalarından biridir. Başlangıçta Suriyelilerin Yunanistan'a düzensiz göçler için geldikleri Ayvacık, günümüzde yerleşim için seçtikleri kasabalardan biri olmuştur. Suriyeliler Ayvacık ilçe merkezine bağlı 3 mahalle (Fatih, Ümmühan ve Hamdibey) ile Küçükkuşu beldesine bağlı Gökçetepe mahallesinde ikamet ettiklerinden araştırma alanımızı bu dört mahalle oluşturmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Araştırma Alanı

VERİ VE YÖNTEM

Bu makalenin veri toplama evresinde mülakat ve gözlem yoluyla nitel veriler toplanmış, örneklem büyüklüğünü ve genel durumu belirlemek için de resmi istatistiklerden faydalanılmıştır. Bu nitel göç araştırmasında görüşme ve gözlem yöntemleri, araştırma alanımızdaki göç ve çalışma süreçlerinde çeşitli düzensizlikler içeren Suriyelilere erişmek, göç ve yaşam süreçleri ile ilgili derinlemesine bilgi edinmek, araştırma sırasında ortaya çıkan yeni konulara uyarlanabilen açık uçlu sorular oluşturmak, görüşmecilerin yaklaşım ve değerlendirmelerini de araştırmaya dahil etmek ve gündelik rutinleri ve çalışma koşulları içerisinde yapılan görüşmelerde gözlem ve mülakatların bir arada değerlendirilmesine olanak sağlamak amacı ile için tercih edilmiştir.

Suriyelilere uygulanan mülakat formunda 31 soru bulunmaktadır. 3 bölümden oluşan mülakat formundan makalede, Suriyelilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni hali, ana dili ve aylık geliri ile ilgili sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde, Suriyelilerin göç deneyimleri ve gelecekle beklentileriyle ilgili sorular analiz edilmiştir. Üçüncü bölümde ise, Ayvacık ile ilgili görüşleri, yaşam şartları ve bu süreçte yaşadıkları sıkıntıları ortaya çıkarmaya yönelik açık uçlu ve duruma göre genişletilmiş 4 soru makalenin temel verilerini oluşturmuştur. Ayvacık halkına uygulanan mülakat formunda 23 soru sorulmuştur. Mülakatta Ayvacık halkının demografik yapısıyla ilgili sadece cinsiyetleri analiz edilmiştir. Yerli halkın Suriyelilerle ilgili görüşleri, sıkıntı ve problemleri, gelecekleriyle ilgili düşüncelerini belirlemeye yönelik açık uçlu ve duruma göre genişletilmiş 4 soru makalenin temel verilerini oluşturmuştur.

Araştırmanın nitel yönünü oluşturan mülakat tekniğiyle, evreni daha iyi tanıma ve evrenle ilgili önemli yorumlama imkânı sağlanmıştır. Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin %30,8'ine ve görüşme sağlanabilecek (17 yaş ve üzeri) Suriyelilerin %57'sine mülakat uygulanmıştır. Mülakatların çözümlenmesiyle birlikte veriler sistemli bir bilgiye dönüştürülmüştür. Kamu kurum ve kuruluşlarından elde edilen resmi verilerden ve TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarından elde edilen resmi verilerden araştırmaya uygun tablo ve şekiller üretilmiştir.

Mülakatlarda demografik sorulardan elde edilen veriler araştırmanın nicel yönünü oluşturmuştur. Evreni oluşturan 198 kişi içerisinde mülakat uygulanabilecek örneklem sayısı olan 107 kişi üzerinden hesaplanan %7 hata payı ve %95 güven aralığında minimum ulaşılması gereken örneklem sayısı 58 olarak belirlenmiş ve 61 örnekleme ulaşılmıştır. Mülakatlardan faydalanılan direkt alıntılar da Suriyeli katılımcılar (SK), Ayvacık halkı katılımcıları (YK) kısaltmalarıyla verilmiştir.

Araştırma evrenini Ayvacık'ta Suriyelilerin ikamet ettiği Ayvacık merkez mahalleleri ve Küçükkuşu beldesi mahallelerindeki Suriyeliler ile yerli halk oluşturmaktadır. Suriyelilerin ikamet ettiği mahalleleri çalıştıkları iş yerlerine yakın olmasına ya da tanıdık ve akrabalarla komşu olma isteklerine göre tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın örneklem seçiminde kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kartopu örnekleme yönteminde evrenin tamamına ait olan bireylerden biriyle iletişime geçilir. Ulaşılan bireyin yardımıyla diğer bir bireye, onun yardımıyla bir diğerine şeklinde örneklemler kartopunun genişlemesi gibi büyür. Bu yöntemde en zor süreç ilk iletişim kurulacak kişiyi seçmek ve temas kurmaktır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2007: 67). Bu yöntem ile Suriyeli katılımcılara ilk olarak, Ayvacık merkez ve Küçükkuşu mahallelerinden 3 farklı muhtar aracılığıyla ulaşılmıştır. Sonraki süreçte farklı kanallardan ulaşılan ilk katılımcıların diğer Suriyelilerle bağlantılı ilişkilerine dayanılarak örneklemlere ulaşılmıştır. Yerli halktan da Suriyelilerle daha yakın teması ve ilişkisi olan esnaf, komşular, iş arkadaşları örneklem olarak tercih edilmiştir. Suriyeliler ve yerli halka farklı mülakat formlarının uygulandığı çalışmada 61 Suriyeli ve 54 Ayvacık halkı örneklem olarak seçilmiştir. Suriyelilere ve yerli halka uygulanan mülakatların kişi sayıları, soru sayıları ve uygulama tarihleri farklıdır. Mülakatlar yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Böylece verilerin toplanma aşaması, uygulayıcının örneklemlerle sürekli ilişki içinde, kontrollü ve düzenli olarak gerçekleştirmesini sağlamıştır. Mülakatları gerçekleştirmek için 20 Ekim 2017 - 21 Ocak 2018 tarihleri arasında 9 kez saha çalışması yapılmıştır.

Tablo 1: Ayvacık'ta İkamet Eden Suriyelilerden Mülakata Katılanların Dağılımları

Alan	Kadın	Erkek	Toplam
Ayvacık Merkez	5	15	20
Küçükkuşu Beldesi	5	36	41
Toplam Katılımcı	10 (%19,23)	51 (%92,72)	61 (%51,07)
Evreni Oluşturan Suriyeliler	52	55	107
Toplam Suriyeli Nüfusu	90	108	198

20-29 Ekim 2017 tarihleri arasında Suriyelilerle mülakat yapmak için toplam 5 kez saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde Ayvacık'ta 198 Suriyeli bulunmaktadır. 198 Suriyeliden araştırma evrenini 18 yaş ve üzerinde olan 107 kişi oluşturmuştur. Ayrıca Suriyelilerin 61'i (%57,01) örneklem grubu olarak seçilmiştir. Evrenin içindeki 52 Suriyeli kadından 10'u (%19,23) örneklem olarak seçilirken, 55 Suriyeli erkekte 51'i (%92,72) örneklem olarak seçilmiştir. Örneklemelerin 20'si Ayvacık merkez mahallelerinden ve 41'i Küçükkuşu beldesi mahallelerinden seçilmiştir. Suriyelilerle yapılan mülakatlar esnasında kişilerin izniyle ses kayıt cihazı ve fotoğraf makinesinden faydalanılmıştır. Aynı zamanda mülakat ve çeviriler çoğunlukla Arapça olmak üzere Arapça ve Kürtçe olarak iki dilde yapılmış ve tercüman kullanılmıştır. Suriyelilerle mülakatlar evlerin içerisinde, evlerin bahçelerinde, sokaklarda, kahvelerde, çalıştıkları inşaat ve dükkânlarda yapılmıştır. Evlerde ve çoğunlukla çalıştıkları inşaatlarda odak grup görüşmeleri de uygulanmıştır (Tablo 1).

6 Kasım 2017 – 21 Ocak 2018 tarihleri arasında Ayvacık halkıyla mülakat yapmak için toplamda 4 kez saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde Ayvacık merkez ve Küçükkuşu mahalleleri toplam nüfusu 18.074'tür. Ayvacık merkez ve Küçükkuşu mahalleleri nüfusunun evrenini 18 ve üzeri yaş olan 14.168 kişi oluşturmuştur. Bunların 54'ü (%0,38) örneklem grubu olarak seçilmiştir. Seçilen örneklemelerin 20'sini kadın, 34'ünü erkek oluşturmuştur. Örneklemelerin 25'i Ayvacık merkez mahallelerinden ve 29'u Küçükkuşu beldesi mahallelerinden seçilmiştir. Yerli halktan seçilen örneklemeler daha çok Suriyelilerle komşu olan, beraber aynı işte çalışan, Suriyelilerle sürekli temasları olan esnaf, kamu çalışanları gibi bilirkişiler arasından seçilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Ayvacık Halkından Mülakata Katılanların Dağılımları

Alan	Kadın	Erkek	Toplam
Ayvacık Merkez	10	15	25
Küçükkuşu Beldesi	10	19	29
Toplam Katılımcı	20	34	54 (%0,38)
Evreni Oluşturan Ayvacık Halkı			14.168
Toplam Nüfus	9.018	9.056	18.074

Kaynak: TÜİK, 2018.

Suriyelilerle yapılan mülakatlardaki sınırlılıklara baktığımızda öncelikle, Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin diğer şehir ve kasabalara oranla az olması önemli bir sınırlılık oluşturmuştur. Ayvacık'ta örneklem olarak tercih edilebilecek Suriyeli

sayısının sınırlı kalmasına neden olmuştur. İkinci olarak, Ayvacık'ta yetişkin olmayan Suriyelilerin oranının yüksek olması sınırlılığı artırmıştır. Üçüncü olarak, Suriyeli kadınlar kültürel ve toplumsal örf, adetlerini ve çekincelerini ileri sürerek araştırmaya katılmak istememişlerdir. Araştırmaya katılan kadınlar ise eşleri ya da erkek aile bireyleri aracılığıyla katılmayı kabul etmeleri katılımcı sayısını sınırlandırmıştır. Araştırmacı ve çevirmenin cinsiyet durumu da araştırmada kadın örneklem sayısının az olmasını etkilemiştir. Dördüncü olarak, mülakatlarda Arapça, Kürtçe ve Türkçe dilleri kullanılmış olması sınırlılıklar oluşturmuştur. Arapça ve Kürtçe dillerinde tercüman yardımları alınmıştır. Tercüman kullanmak direkt iletişimi zorlaştırmış ve ortalama görüşme süresini uzatmıştır. Diğer bir sınırlılıksa, Suriyelilerle çoğunlukla erkekler evde olduğunda görüşmenin mümkün olmasıdır. Erkeklerin gündelik işlerde (inşaat, tarla işçiliği v.b.) ve uzak mesafeli iş yerlerinde çalışıyor olmaları gün içerisinde görüşme durumlarını kısıtlamıştır. Suriyelilerle sadece işten geldikleri akşam 18:00 ile 23:00 saatleri aralığında görüşmek mümkün olmuştur.

Araştırmanın gözlem verileri, Suriyelilerin evlerinde, işyerlerinde, mahallelerinde uzun zaman geçirilmesi sürecinde elde edilmiştir. Yerli halka yapılan mülakatların yanında Ayvacık kaymakamı, Suriyelilerin en çok bulunduğu Hamdibey mahallesi muhtarı, Ayvacık Geri Gönderme Merkezi müdürü, Çanakkale Valiliği İl Göç İdaresi müdürü, Küçükkuyu beldesi çalışanları, Ayvacık eski ilçe başkanı, Suriyelilerle sürekli temasları olan Ayvacık Birlik şoförleriyle de görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmada toplanan ikincil veriler (literatür verileri ve resmi istatistik verileri) ise kamu kurum ve kuruluşlarından alınan resmi istatistikler, TÜİK, Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü, YÖK Tez Merkezi, kütüphane kaynakları, diğer basılı kaynaklar ve internet üzerinden erişilen diğer kaynaklardan, toplanan literatür verilerinden elde edilmiştir. Farklı kurum ve kaynaklardan toplanan veriler ile farklı bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunları genel özelliklerine göre açıklayacak olursak; Ayvacık Kaymakamlığına bağlı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan Ayvacık'ta yaşayan ve yardım talebinde bulunan ailelerin mekânsal dağılımları, aldıkları yardımlar ve demografik özellikleriyle ilgili bilgiler alınmıştır. Küçükkuyu beldesinden Suriyelilerin mekânsal dağılımları ve demografik özellikleriyle ilgili yapılan çalışmalar alınmıştır. Ayvacık'ın nüfus özellikleriyle ilgili verilere ulaşmak için TÜİK'te Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarından yararlanılmıştır. Suriyelilerin Türkiye'de genel sosyo-demografik özelliklerine Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü'nden ve Çanakkale ve ilçelerindeki nüfus oranlarına Çanakkale Valiliği İl Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden ulaşılmıştır. Suriyelilerin Türkiye'de göçlerinin ve etkilerinin mekânsal olarak ele alındığı çalışmalara kütüphane kaynakları, YÖK Tez Merkezi ve diğer internet üzerinden erişimle sağlanan kaynaklardan ulaşılmış ve faydalanılmıştır.

BULGULAR

Çanakkale ve İlçelerindeki Suriyelilerin Göç Süreçleri ve Dağılımları

Çanakkale Suriye'de krizin başladığı 2011 yılından itibaren Suriyeli göçleri alan bir şehir olmuştur. Özellikle Midilli'ye yakın deniz sınırının olması ve bu sebeple düzensiz göç güzergâhında bulunması bunun başlıca nedenidir. 2015 yılından sonraki yıllarda sınırlarda alınan tedbirler düzensiz göç hareketliliğinin azalmasına yol açmıştır. Ayvacık'a düzensiz göç amaçlı gelen Suriyelilerin sayısının düzenli olarak azaldığı görülürken, Ayvacık'ta ikamet etmeye başlayan Suriyelilerin sayısının arttığı tespit edilmiştir.

13 Kasım 2017 tarihi itibarıyla Çanakkale'de 3.991 Suriyeli ikamet etmektedir. Bu Suriyelilerin 1.680'inin adresi bilinmemektedir. Ayvacık'tan Midilli adasına gerçekleşen düzensiz göçler, Türkiye'ye gerçekleşen Suriyeli göçlerine paralel olarak değişiklik göstermiştir. Ayvacık'ta ikamet eden Suriyeli sayısı 198 olmasına rağmen Suriyelilerin mekânsal etkileri, hareketlilikleri ve uyum süreçleri diğer ilçelere göre bu ilçede daha yoğun yaşanmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3: Çanakkale ve İlçelerinde Kayıtlı Olan Suriyeliler			
İl ve İlçe Adı	Sayı	Yüzdelik Dağılımları (%)	Adresi Belli Olmayan ve Olanların Merkez ve İlçe Sayıları
Adresi Bulunmayan Suriyeliler	1.680	42,1	1.680
Çanakkale Merkez	324	8,1	324
Ayvacık	198	5,0	
Bayramiç	29	0,7	
Biga	1.196	29,9	
Bozcaada	1	0,02	
Çan	16	0,4	
Eceabat	10	0,25	1.887
Ezine	371	9,3	
Gelibolu	72	1,8	
Gökçeada	11	0,27	
Lapseki	76	1,9	
Yenice	7	0,2	
Toplam		100,0	3.991

Kaynak: GİGM, 13. 11. 2017b

Suriyelilerin Türkiye'ye giriş yaptıkları 2011 yılından itibaren Çanakkale'de yaşanan düzensiz göçlerin sayısı 2015 yılına kadar sürekli artmıştır. 2015 yılında AB ve Türkiye Cumhuriyeti'nin düzensiz göçlere karşı sınırlarda aldığı tedbirler sonucu düzensiz göçlerin sayısı hızlı şekilde azalmaya başlamıştır. 2017 yılının ikinci yarısından itibaren düzensiz göçler için sert önlemler alınmış ve geçişler neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Türkiye'de yaşanan düzensiz göç olayları son yıllarda artmaya devam ederken, Çanakkale'de yaşanan düzensiz göç olaylarında son yıllarda azalma görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Türkiye ve Çanakkale 2010–2017 Düzensiz Göç Verileri			
Yıl	Çanakkale	Türkiye	Çanakkale'nin Türkiye Oranı (%)
2010	357	32.667	1,09
2011	270	44.415	0,60
2012	1.433	47.510	3,02
2013	1.704	39.380	4,38
2014	2.461	58.647	4,19
2015	64.579	146.485	44,08
2016	14.837	174.485	8,50
2017	2.293	175.572	1,30

Kaynak: GİGM, (2018) ve Bay vd. (2015)'nin "Türkiye Üzerinden Gerçekleşen Düzensiz Göçler Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale İli Örneği" nden Faydalanılmıştır.

Ayvacak'ta İkamet Eden ve Mülakata Katılan Suriyelilerin Demografik Özellikleri

Ayvacak'ta ikamet eden 198 Suriyelinin 108'i erkek, 90'ı kadın olup sadece 53'ü evlidir. Aynı zamanda 60 kişi (0-6) yaş aralığında, 31 kişi (7-16) yaş aralığında ve 107 kişi (18+) yaş aralığında yer almaktadır. 198 Suriyeli Ayvacık'ta 44 hanede ikamet etmektedirler. Bu hanelerin 8'i Hamdibey mahallesinde, 5'i Fatih mahallesinde, 1'i Ümmühan mahallesinde, 27'si Küçükkuyu beldesinde ve 3'ü Ayvacık'ın köylerinde yer almaktadır.

Ayvacak'ta mülakata katılan 61 Suriyeli katılımcının 51'ini erkek ve 10'unu kadın katılımcı oluşturmaktadır. 61 katılımcının 35'i evli, 26'sı bekâr olup 35 evli katılımcıdan sadece 2'sinin çocuğu yoktur. Katılımcıların 56'sının anadili Arapça, 6'sının anadili Kürtçe olup, 6'sı ilköğretim mezunu, 36'sı ortaokul mezunu, 6'sı lise mezunu, 6'sı üniversite mezunu ve 7'si okul okumamıştır. Katılımcıların 25'inin aylık geliri 1500 TL ve altındayken, 26'sının aylık geliri 1500 TL üzerindedir. Aylık geliri bulunmayan 10 katılımcının 9'u kadındır. Katılımcılardan 51 erkekten 42'si inşaat ve zeytin işçiliğinde çalışırken, geriye kalan 9'u esnaf yanında çeşitli işlerde çalışmaktadır. Çalışan 10 kadından 9'u ev hanımlığı yaparken, sadece 1'i zeytin işçiliğinde çalışmaktadır. Katılımcılar arasında Suriye'nin Haseke şehrinden gelen 33 kişi, Halep şehrinden gelen 20 kişi, Şam şehrinden gelen 3 kişi, Deyrizor şehrinden gelen 2 kişi, Elbab şehrinden gelen 2 kişi ve İdlip şehrinden gelen 1 kişi bulunmaktadır. Katılımcıların 35'i ailesiyle, 18'i akrabalarıyla, 4'ü arkadaşlarıyla, 4'ü tek yaşamaktadır.

Ayvacak'ta Suriyelilerle İlgili Bulgular

Ayvacak'ta ikamet eden Suriyelilere Ayvacık'a göç ederken ilçe hakkında bilgileri sorulduğunda;

Suriye'den Türkiye'ye göçlerin yaşandığı 2011 ile 2013 yılları arasında Ayvacık'a göç eden Suriyeliler Midilli adasına geçmek için ilçeye geldiklerini ifade etmişlerdir. Ancak Suriyelilerin zamanla düzensiz geçişlerinin zorlaşması sebebiyle ve ilçeye uyum sağlamalarıyla birlikte Ayvacık'a ikamet etmeye başlamışlardır. Özellikle 2017 yılından itibaren Ayvacık'a ikamet etmek için gelen Suriyeli sayısı artmaya başlamıştır. Bunun en büyük sebebi Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin Ayvacık'tan memnun kalmaları ve imkân buldukça tanıdık ve akrabalarını Ayvacık'a getirmeleridir. Suriyelilerin çoğunluğu Ayvacık'a göç etmeden önce Ayvacık hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Daha çok tanıdık ve akrabalarının tavsiyesiyle gelmeye karar verdiklerini belirtmişlerdir. Aynı zamanda tanıdık ve akraba tavsiyesinin yanında Ayvacık'a gelmeden önce kalacak yer ve çalışacak işlerinin ayarlanmasının ayrı bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Suriyeliler arasında Ayvacık'a Suriye'den direkt gelen, kamplardan direkt gelen ve bazı şehirlerde belli süre ikamet ettikten sonra gelenler bulunmaktadır. Ayvacık'ı tercih etmelerinde diğer şehirlere göre ekonomik, kültürel ve güvenlik açısından Ayvacık'ın daha avantajlı olduğunu düşünmeleri etkili olmuştur. Ekonomik olarak Ayvacık'ta büyük şehirlere oranla çoğu şeyin daha ucuz olması, işçi ücretlerinin yaşam şartlarına göre yüksek olması, iş bulamama sıkıntısının daha az olması, Suriye'de de zeytin işçiliğinin yaygın olması önemli etmenler olarak gösterilmiştir. Sosyo-kültürel olarak tanıdık ve akraba tavsiyesiyle geldikleri için yabancılık çekmediklerini ve her şeye daha kolay uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir. Güvenlik olarak ise İstanbul, Ankara, Gaziantep gibi büyük şehirlerde Suriyelilerin fazla olduğunu, yerli halk tarafından çok dikkat çektiklerini ve bu durumun zamanla olumsuzluklar yarattığını belirtmişlerdir. Ancak daha küçük bir yerleşim yeri olan Ayvacık'ta büyük şehirlere oranla sayılarının az olduğunu ve daha az dikkat çektiklerini belirtmişlerdir.

3.SK, Erkek, 39.SK, Erkek, 21.SK, Erkek, 23.SK, Erkek, 5.SK, Erkek, 12.SK, Erkek, 46.SK, Erkek, 51.SK, Erkek, 9.SK, Erkek, 39.SK, Erkek,

“Ayvacak ilçesi hakkında önceden hiçbir bilgim yoktu. Burada iş var ve sakin bir yer. Akrabalarımız sayesinde burayı duyduk. Onlar buranın iyi olduğunu söyleyip çağırdılar. Burayı tercih ettik çünkü İstanbul gibi büyük şehirlerde çok Suriyeli var ve iş bulmak çok zor oluyor. Ancak burada kesin iş bulabiliyoruz. Diğer şehirler çok kalabalık ve tehlikeli buranın sakin ve huzurlu olduğunu duyduk. Sakin bir yer olsun kimse bizi rahatsız etmesin istedik. Diğer şehirlerde evler daha çok pahalı, burada daha uygun olduğunu duyduk. Bence Türkiye’de nereye gidersen git güven var. Çünkü benim için Suriye’den sonra güven çok ön planda değil. Buranın en güzel özelliği halkın bize iyi davranması ve bizi rahatsız etmemesidir. Burada çalışıp para biriktiriyoruz ve imkânımız olsa karşıya geçmek isteriz. Adaya geçişler zorlaşınca bizde burada iş bulduk ve buraya yerleştik.”

Nedenler	Kişi Sayısı	Yüzde %
Ekonomik	29	47,5
Siyasi	24	39,3
Sosyal Çevre	22	36,1
Kültürel	7	11,5
Yok	10	16,4

Ayvacak'ta ikamet eden Suriyelilerin göç ettikleri yerlerde yaşadıkları en belirgin problemlerin neler olduğuna baktığımızda; 29 (%47,5) katılımcı ile en fazla ekonomik kökenli problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Göç ettikleri yerlerde günlük ihtiyaçlarını karşılayamama, iş bulamama, çalıştıkları işlerde düşük ücret alma ya da hiç ücret alamama ve kiralık ev sıkıntıları yaşadıkları ekonomik problemler olarak görülmüştür. Ekonomik problemlerden sonra 24'ü (%39,3) siyasi problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Statü ve haklarının geçicilik üzerine kurulması, Türkiye’de vatandaşlık alamamaları, yerli halkın kendilerini siyasi partilerle ilişkilendirmesi yaşadıkları siyasi problemler olarak ifade edilmiştir. Katılımcıların 22'si (%36,1) sosyal çevreyle ilgili problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yerli halkla yeterli iletişim kuramamaları, kendilerini sürekli yabancı hissetmeleri, mahallelerde komşuluk ilişkilerinin az olması, çocukların okullara alışamaması yaşadıkları sosyal çevre problemleridir. Katılımcıların 7'si (%11,5'i) kültürel problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Suriye'deki düzenlerine duydukları özlemleri, akraba ve komşularından ayrı kalmaları, erkeklerde çok eşliliğin Türkiye’de sorun olması, Türkçeyi öğrenmemiş olmaları yaşadıkları kültürel problemler olarak belirtilmiştir. Katılımcıların 10'u (%16,4'ü) ise yaşadıkları herhangi bir ciddi probleminin olmadığını ifade etmiştir (Tablo 5).

Ayvacak'ta yaşayan Suriyelilerin göç ettikleri yerlerde öncelikli beklentilerine baktığımızda 45'inin (%73,8) ekonomik beklenti ve kaygıları ön plandadır. Katılımcılar; Türkiye’de özellikle sürekli çalışabilecekleri, geçinebilecekleri düzeyde ücrete sahip bir iş beklentisi ve kaygısıyla göç ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 19'u (%31,1) göçlerdeki beklenti

Nedenler	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Ekonomik Kaygılar	45	73,8
Kültürel Yakınlık	2	3,3
Güvenli Ortam	19	31,1
Sosyal Çevre ve Uyum	17	24,9
Çocukların Eğitim ve Geleceği	5	8,2
Yok	1	1,6

ve kaygılarının güvenli ortam ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Suriye olaylarından sonra özellikle güvenliğe önem vererek, ailelerini bir arada tutabilecekleri, sakin bir yaşama sahip olabilecekleri, çocukları kötü alışkanlıklardan ve kadınları cinsel tehditlerden uzak tutabilecekleri bir beklenti ve kaygıyla göç ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 17'si (%24,9) sosyal çevre ve uyum ile ilgili beklenti ve kaygılarının olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar kendilerini yabancı hissetmedikleri, yerli halk tarafından hoşgörüle karşılandıkları ve iletişimlerinin güçlü olabileceği, sürekli olarak ikamet edebilecekleri beklenti ve kaygıyla göçlerini gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 5'i (%8,2) göçlerdeki kararının çocukların eğitim ve geleceği ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar; çocuklarının güvende olduğu, kolay uyum sağlayacağı, dil sorununu çözebileceği ve okul eğitimine devam edebileceği beklentisiyle göç ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 2'si (%3,3) göçlerde kültürel yakınlık ile ilgili beklenti ve kaygılarının olduğunu dile getirmiştir. Akraba ya da tanıdığı olduğu, Suriyelilerin fazla olduğu mahallelere göç etmeye öncelik olarak gösterdiklerini ifade etmişlerdir. 1 (%1,6) kişi ise çoğu zaman göçlerde öncelikli beklentisi ya da kaygısının olmadığını, göçlerde o günün şartlarına ve duruma göre hareket ettiğini belirtmiştir (Tablo 6).

Ayvacak'ta ikamet eden Suriyelilerin yaşadıkları zorluk ve problemlerle ilgili;

Suriyelilerin Ayvacak'ta ikamet ettikleri mahalleye göre şikâyet ve problemleri değişmektedir. Özellikle Ayvacak merkez mahallelerinde ikamet eden Suriyelilerin yerleşim olarak farklı mahallelere dağılmış olmaları ve buldukları mahallelerde sayılarının az olması sebebiyle daha az sıkıntı ve zorluk yaşadıkları görülmüştür. Küçükkuuyu beldesinde ikamet eden

Suriyelilerin tek mahallede toplanmış olmaları ve Ayvacık'ta Suriyelilerin yarısından fazlasının burada olması yerli halk tarafından dikkat çekerek tepki göstermelerine ve bunun sonucunda Suriyelilerin daha çok sıkıntı ve zorluk yaşamalarına neden olmuştur. Suriyelilerin bir kısmı sıkıntı ve şikâyetlerini ifade etmekten çekinmişlerdir. Yaşadıkları sıkıntı ve zorluklar arasında en önemlisinin kiralık ev sıkıntısı olduğu görülmüştür. Yerli halk tarafından Suriyelilere ev kiralamaya sıcak bakılmadığı ya da yüksek fiyata kiralandığı belirtilmiştir. Küçükkuşu'da deniz turizminin gelişmiş olması, kiralık ev sayısının az ve pahalı olmasına neden olmaktadır. Suriyeliler gecekondulu ve eski evlerde zor şartlarda yaşamlarını sürdürdükleri görülmüştür. Suriyelilerin gündelik işlerde (inşaat, tarla işçiliği vb.) patronlar tarafından kötü muamele görmeleri, bazen fazla çalıştırılmaları ve ücretlerini alamamaları, sigortasız işlerde çalışmak zorunda kalmaları, yerli halka göre daha az ücret almaları karşılaştıkları diğer zorluklar olarak ifade edilmiştir. Patronlar konusunda yaşadıkları sıkıntıları yerli halktan çalışan işçilerinde yaşadıklarını ve yerli halktan çalışan işçilerle çok iyi anlaştıklarını, arkadaşlıklar kurduklarını ifade etmişlerdir. Günlük hayatta yerli halkla fazla sıkıntı ve zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Aslında dikkat çekmek istemedikleri için ihtiyaçları dışında iletişim kurmadıklarını ifade etmişlerdir. Yaşadıkları sıkıntı ve zorlukların kaldıkları kamplarla ve diğer kaldıkları şehirlerle karşılaştırınca çok daha az düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir.

30.SK, Erkek, 48.SK, Erkek, 43.SK, Erkek, 54.SK, Erkek, 39.SK, Erkek, 6.SK, Kadın, 17.SK, Erkek,

"Bizi kimse bu mahallede ve ilçede rahatsız etmedi, bize kötü davranmadılar. Ancak bizle yeterince ilgilenip yardım da etmediler. Sigortasız çalışıyoruz. Sigorta istesek çalışma diyorlar Patronlar bize insan gibi davranmıyorlar. Paramızı ya vermiyorlar ya da daha az veriyorlar. Ancak bütün patronlar böyle değil, çoğu patron iyi davranıyor. Patronlar bize kötü davranıyor, bu konudaki ilişkiler kötü ancak yerli halktan kötü davrananlar yok. Kiralar buranın turizm yeri olmasından dolayı pahalı, kimse bize yardım etmiyor. Dışarıdaki bazı insanlar Suriyeliyim deyince ters bakıyorlar ve bu rahatsız hissettiriyor. Sadece Suriyeli olduğumuz için böyle tepki verdiklerini düşünüyorum. Ev vermiyorlar ve kiraya verirken daha fazla para istiyorlar. Ev verirken çocuk ve aile sayısı istiyorlar. Siz fazla ses yaparsınız, komşuları rahatsız edersiniz diyorlar. Türklerle aynı iş yapıyoruz ama bazen biz daha az alıyoruz, beğenmezsen parayı çalışma diyorlar. Seçme şansını bırakmıyorlar bize, zor durumdan faydalanıyorlar. Kamplarda da kaldığım zamanlar dışarı çıkıp çalışırdım. Buradan daha az para verirdi ya da hiç vermezlerdi. Burası kampa göre çok iyi çünkü yerleşik bir düzenimiz var ve kimseye bağlı değiliz. Kampta kalan arkadaş ve akrabalar var. Bize ev vermiyorlar. Eğer ev bulsak tanıdıkların hepsi buraya düşünmeden gelirdi. Bu sokakta hep beraber yaşıyoruz. Aynı kültürden ve akraba biraz daha fazla olunca psikolojik olarak daha rahat hissettiriyor. Kamptan çıkanların çoğu kampın olduğu şehirde yaşamaya devam ediyor. Ancak biz şanslıyız buraya geldik, kiralık ev ve iş bulduk. Eğer Türkiye Cumhuriyeti buraya kamp açarsa buraya çok kişi gelmek ister. Bence çok fazla talep olur. Gelmelerini isterim."

Ayvacic'ta ikamet eden Suriyelilerin yerli halkla iletişimleri ve uyumlarına baktığımızda;

Suriyeliler yerli halkla iletişimlerinin oldukça düşük olduğunu belirtmişlerdir. Geçmiş deneyimlerinden dolayı dikkat çekmemek için gerekmedikçe iletişim kurmaktan kaçındıklarını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda Türkçeyi öğrenme ihtiyacı duymamaları, çocukların okula gitmemesi, erkeklerin akşama kadar işlerde çalışıyor olmaları, kadınların gerekmedikçe dışarı çıkmamaları gibi durumlarının iletişim ve uyum sürecini yavaşlattığı görülmüştür. Suriyelilerin daha çok yerli halktan esnaflarla ve iş arkadaşlarıyla iletişimlerinin olduğu görülmüştür. Özellikle yaşadıkları diğer şehirlerden sonra buradaki yerli halkın kendilerine daha saygılı ve hoşgörülü davrandıklarını ifade etmişlerdir. Yerli halkla yaşadıkları olumsuz olaylara ise kadın ve kızlara bazı gençlerin laf attıklarını, Suriyeli oldukları için sokakta kötü söz duyduklarını ifade etmişlerdir. Ancak bunları söyleyenlerin küçük bir kesimi oluşturduğunu, genelleme yapmadıklarını ve yerli halkla iyi geçinmek istediklerini ifade etmişlerdir.

5.SK, Erkek, 21.SK, Erkek, 25.SK, Kadın, 26.SK, Erkek, 37.SK, Erkek, 55.SK, Erkek, 4.SK, Kadın, 35.SK, Erkek, 49.SK, Erkek, 52.SK, Erkek,

"Genelde sabahdan işe gidiyoruz ve akşama doğru geliyoruz. Yerli halkla pek iletişimimiz olmuyor. Genelde yerli halktan iş arkadaşları ve onların aileleriyle irtibat kuruyoruz. Bu insanlar bize yetiyor. Yerli halkla olumsuz bir durumumuz yok. Yerli halkında bize karışmamasını ve rahatsız etmemesini olumlu bir durum olarak söyleyebiliriz. Sıkıntı olarak gençler kadınlar hakkında konuşuyorlar, can sıkıcı olsa da biz aldırıyoruz. İş alanlarında patronlarla sıkıntılarımız oluyor. Siyasi amaçlarla Ayvacık'a geldiğimizi söyleyerek bize iftiralar atıyorlar. Bize sokakta bazı partilerin adamı olduğumuzu söyleyerek hakaret ediyorlar. Başka ülkelerde de milyonlarca bizim gibi insanlar var. Onlarda mı siyaset için gittiler yani başka ülkelere? Patron ve işverenler bizi insan olarak görmüyorlar. Olumlu şeyler olumsuz şeylerden bence daha fazla, çünkü bu olumsuz durumlar diğer şehirlerde de her yerde oluyor. Yunanistan'ın Midilli adasına geçmek için gelmiş olmamıza rağmen artık bence Türkiye'nin yaşanacak en iyi yer olduğunu düşünüyorum. Çok fazla Suriyeli yok ve ilçede dikkat çekmiyoruz."

Tablo 7: Ayvacık'ta İkamet Eden ve Mülakata Katılan Suriyelilerin Ayvacık'taki Gelecekleriyle İlgili Düşünceleri

Ayvacık'a yerleşmek ister misiniz?	Yeni bir göç eylemine katılmak ister misiniz?	
	Evet	Hayır
Evet	43	38
Hayır	18	9
Toplam	61	47

Suriyelilerin 43'ü (%70) Ayvacık'a tamamen yerleşmek istediğini belirtirken, 18'i (%29) ise Ayvacık'ta kalıcı olarak yaşamak istemediğini belirtmiştir. Bu sorunun cevaplarıyla neredeyse paralel olan Suriyelilerin yeni bir göç eylemine katılma durumlarıyla ilgili soruda 47 kişi (%77) yeni bir göç eylemine katılmak istemiyorken, sadece 14'ü (%23) yeni bir göç eylemine katılmayı düşündüğünü ifade etmiştir. Suriyelilerin yeni bir göç eylemine katılmak istememesi ve Ayvacık'ta kalıcı olarak yaşamayı düşünmeleri buradaki memnuniyetlerini de göstermektedir. Diğer Suriyelilerin göç etmeyi düşüncelerindeki en büyük etken ise asıl hedeflerinin Ayvacık'tan Midilli adasına geçerek AB ülkelerine ulaşma düşüncesidir (Tablo 7).

Türkiye'de kalmak istiyor musunuz?		Ülkenizde şartlar iyileşse dönmek ister misiniz?	
		Evet	Hayır
Evet	43	34	9
Hayır	18	14	4
Toplam	61	48	13

Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin Türkiye'de daimi kalma ya da Suriye'ye geri dönme düşünceleri ile ilgili sorular sorulmuştur. Suriye'ye geri dönme ile ilgili soruya, eğer Suriye'de iç savaş biter ve uygun ortam sağlanırsa geri dönebileceklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de kalma durumları ile ilgili soruya ise Suriye'de iç savaş bitmediği sürece Türkiye'de kalmak istediklerini ifade etmişlerdir. Suriyelilerin 43'ü (%70,5) Türkiye'de kalmak istediklerini belirtirken, 18'i (29,5) şartlar ne olursa olsun Suriye'ye dönmek istediklerini veya başka bir ülkeye gitmeyi hedeflediklerini belirtmişlerdir. Suriye'de şartlar iyileşirse eğer 48 kişi (%77,8) geri dönmeyi düşündüğünü, 13 kişi (%21,3) artık geri asla dönmeyi düşünmediğini ifade etmiştir (Tablo 8).

Ayvacık Halkına Uygulanan Mülakatlarla İlgili Bulgular

Ayvacık'ta yerli halkın Ayvacık'a gelen Suriyeli göçleri hakkındaki düşünceleri araştırıldığında;

Yerli halkın çoğunluğu Suriyelilerin Ayvacık'a göç etmelerinin sebebini Midilli adasına geçmek olduğunu düşünmektedir. Yerli halk, aynı zamanda yerli halkın hoşgörülü olmasının, Ayvacık'ın sakin ve güvenli olmasının göçlerin yaşanmasında önemli bir etken olduğunu ifade etmektedir. Ekonomik olarak ise yerli halk inşaat ve tarlalarda fazla çalışmayı tercih etmediği ve bu işçi eksikliğinin Suriyelilerin Ayvacık'a göç etmesine sebebiyet verdiği belirtilmiştir. Suriyelilerin Ayvacık'ta bulunmalarından rahatsız olanların oranı fazla olmasına rağmen bunu Suriyelilere yansıtmadıkları, yerli halkın çoğunluğunun hoşgörülü ve yardımsever bir tutumda oldukları görülmüştür.

5.YK, Erkek, 6.YK, Erkek, 9.YK, Erkek, 10.YK, Erkek, 17.YK, Erkek, 31.YK, Kadın, 36.YK, Erkek, 40.YK, Erkek, 45.YK, Erkek,

“Önceden karşıya geçiş çok oluyordu. Ancak artık çok büyük bir durgunluk oluştu. Burası sakin bir şehir ya kalırsız ya da karşıya geçeriz diye düşünüyorlar. Diğer gelme nedenleri ise burası deniz kenarı iş ve parası çok olmasıdır. Aslında burası göç etmek için çok küçük bir şehir. Bence burada yaşayan Suriyelilerin biraz daha imkânı olsa yine karşıya geçmeye çalışırlar. Burada yaşamaya devam edenler ise karşıya geçmeye paraları olmadığı için burada kalırlar. Aynı zamanda burada onların yapabileceği sürekli işler var. Bu işlerde hem kendileri hem de çocukları çalışabiliyor. Büyük şehre göre hayat hem daha ucuz hem de iş var ve böylece kafaları rahat daha ne olsun. Burada daha fazla olacaklarını düşünmüyorum çünkü buraya sakin yaşamak ve gözden uzak olmak için geliyorlar. Buradaki Suriyeliler bile bence fazla, gelmesinler artık. Buradaki yerli halk iyi niyetli, kimseye karışmaz, yardım etmeye çalışır.”

Yerli halka Suriyelilerin Ayvacık'a gelişleriyle birlikte yaşanan değişiklikler sorulduğunda;

Yerli halktan çoğu genel olarak günlük hayatta fazla bir şeyin değişmediğini ifade etmiştir. Bu duruma neden olarak ise Suriyelilerle temaslarının fazla olmadığını, iletişimin az olduğunu belirtmişlerdir. Ayvacık'ta kendi evlerini, iş yerlerini kurmadıkları, tüketim alışkanlıklarını mekâna yansıtmadıkları tespit edilmiş ve sadece ilçede mevcut olan yerleşim yerlerini kendi kültür ve gelenekleri kapsamında kullanmaya çalıştıkları görülmüştür. Çevreden uzak ve içlerine kapanık bir hayat sürdükleri için Ayvacık'ta büyük değişikliklere neden olmadıklarını özellikle vurgulamışlardır. Ancak doğrudan etkileri olmasa da Ayvacık'a ikamet etmeye başlamaları ile birlikte dolaylı yoldan etkilerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. İlçeye dışarıdan geldikleri ve yeterince iletişim kuramadıkları için Suriyelileri bir kesim tehdit olarak algılamaktadır. Bu iletişim problemi aynı zamanda Ayvacık'taki uyum sürecini de zorlaştırdığını göstermiştir. Yerli halk, Suriyelilerin hastane, sağlık ocağı gibi kurumlarda öncelik beklediklerini ve hoşgörülü olmadıklarını ifade ederek bu davranışlardan rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Ekonomik olarak Ayvacık'a hareketlilik getirdikleri, iş gücü istihdamı sağladıkları ancak işçi ücretlerini olumsuz etkiledikleri belirtilmiştir. Yerli halk direkt olarak Suriyelilerden bir kötülük görmediklerini, ancak güven de duymadıklarını ve bununda yerli halk içinde endişe oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

4.YK, Erkek, 9.YK, Erkek, 13.YK, Erkek, 17.YK, Erkek, 37.YK, Erkek, 38.YK, Kadın, 39.YK, Erkek, 42.YK, Erkek, 44.YK, Erkek, 45.YK, Erkek, 49.YK, Erkek,

“Bence Suriyelilerin buraya gelişiyle ilçede fazla bir değişiklik olmadı. Suriyelilerin ilçede herhangi bir grup aktiviteleri olmuyor. Sadece kendi hayatlarını geçindirme peşinde koşuyorlar. Ekonomik olarak iş durumlarını çalışan ve işveren olarak etkiledi. Suriyeli sığınmacıların Ayvacık ilçesine gelmesiyle birlikte ucuz iş gücü artmaya başladı ve iş hayatında güvensizlik oluşmaya başladı. İşveren için iyi bir durum olsa da çalışanlar için çok kötü bir durum oldu. Kahvehaneler işsiz dolmaya başladı. Suriyeli sığınmacılar maaş alıyor, kira yardımı alıyor, sağlık ve eğitimde öncelik hakkına sahipler. Burada çok fazla değiller ve esnafı fazla alışveriş yapmıyorlar. Biz onlara acıyıp yardım etmeye çalışıyoruz ama benim durumum iyi olsa da çoğu yerli halkın da maddi durumu iyi değil. Otogardaki şoförler Suriyeli sığınmacıların buraya göçleriyle çok paralar kazandı. Çoğu Suriyeli buradan karşıya geçmek için geldiler ve burada büyük paralar bıraktılar. Günlük sosyal hayatta her yerde çok çocuk olması ve farklı dil konuşmalarıyla anlaşmazlıklar olması sıkıntı oluyor. Güven duymuyoruz. Endişeli olarak yatmaya başladık. Kültürleri farklı ve bizden çok farklılar. Bizimle uyumlu değiller Birde kendimle kıyaslayınca herkes Suriyelilere korkak olarak bakıyor. Vatanlarını savunmaları gerekirdi diyorlar.”

Yerli halkın Suriyelilerle yaşadıkları veya tanık oldukları olaylarla ilgili;

Yerli halk genel olarak Suriyelilerle büyük bir olay yaşamadıklarını, sürekli rahatsız edecek bir durumlarının olmadığını ifade etmiş ve sonrasında bazı şikâyetleri de eklemişlerdir. Suriyelilerin yerli halkla sadece günlük ihtiyaçlarını karşılamak için alışveriş yaparken ve aynı işlerde çalışırken temas halinde olduklarını ifade etmişlerdir. Genel olarak sefil ve zor bir hayat yaşadıklarını, kendilerinin yaptıkları giysi ve eşya yardımlarını beğenmeyerek çöpe attıklarını ve bu durumların yardım etme heveslerini kırdığını belirtmişlerdir. Çok fazla çocukları olmasına rağmen sürekli çocuk yaptıklarını, erkeklerin kadın akrabalarını ve eşlerini aşırı derecede kıskandıklarının dışarıdan hissedilmesinin rahatsızlık oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

6.YK, Erkek, 12.YK, Erkek, 22.YK, Kadın, 35.YK, Erkek, 36.YK, Erkek, 38.YK, Kadın, 48.YK, Erkek, 51.YK, Erkek,

“Suriyelileri her gün görüyoruz. Yaşadıkları şartlar genelde çok zor ama savaştan kaçmış birisi olarak burası tabii ki iyidir. Suriyeliler burada bir evde birden fazla aileyle birlikte yaşıyorlar ve çok kötü evlerde kalıyorlar. Yerli halk Suriyelilere sahip çıktı, onlara iş verdi ve böylece gittikçe daha iyiye gittiler. Gelip tıraş olup gidiyorlar ve iletişim kurmayı çok sevmiyorlar. Verdiğimiz işleri çalışkan bir şekilde yapıyorlar. Güvensizlik oluşturacak bir durumları yok ama iletişimden de sakınıyorlar. Ben daha çok Suriyeli çocuklara çok acıyorum ve yardım ediyorum. Bizim toplumumuza uymuyorlar. Erkeklerin 3, 4 tane eşleri var. Maddi durumunu düzelten Suriye’den eş alıp geliyor. Bu durum bizim toplumumuza olumsuz yansıtacağını düşünüyorum. Kendi aralarında sürekli bir kavga, tartışma oluyor. Bu kötü görüntü dışarıdan rahatsızlık veriyor. Şimdi kendi arasında tartışma yaşayan ileride de bizimle yaşar.”

Yerli halkın Suriyelilerin Ayvacık’ta gelecekleriyle ilgili;

Suriyelilerin gelecekleri hakkında yerli halktan bir kısmı Suriyelilerin Ayvacık’ta temelli kalacağını düşünürken, diğer kısmı ise bir süre sonra göç edeceklerini ifade etmektedirler. İlçeye tamamen yerleşeceklerini düşünenler Ayvacık’ın sakin ve güzel bir yerleşim yeri olduğunu ve yerli halkın hoşgörülü olduğunu bu yüzden burayı terk etmeyeceklerini ifade etmektedirler. Ancak Ayvacık’ta kalıcı olmaları için ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları gerektiğini de vurgulamaktadırlar. Ayvacık’ta gündelik (inşaat, tarla işçiliği vb.) işlerin sezonluk olarak bulunduğunu ve yerli halkın sürekli Suriyelilere yardımcı olamayacağını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Ayvacık’ta kalıcı olabilmeleri için buraya uyum sağlamlarının zorunluluğuna değinmişlerdir. Gelecekte Suriyelilerin Ayvacık’tan göç edeceğini düşünenler, uygun imkânı bulunca Midilli adasına geçeceklerini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda Suriyelilerin zeytin işçiliği, inşaat işçiliği gibi sezonluk işlere geldiklerini işler sona erdiğinde başka şehirlere göç etme ihtimallerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

1.YK, Erkek, 4.YK, Erkek, 5.YK, Erkek, 6.YK, Erkek, 12.YK, Erkek, 14.YK, Erkek, 16.YK, Erkek, 17.YK, Erkek, 31.YK, Erkek, 52.YK, Kadın,

“Suriye’deki savaş bugün bitse geri dönerler. Bugün buradan Avrupa’ya geçiş yok ve savaş bitmedikçe burada kalırlar. Ama burada kalmaları içinde sadece bizim bakmamız olmaz. Aç insan her zaman tehdittir ve her şeyi yapabilir. Eğer Suriyeliler burada kalacaksa bir işe tutunmaları gerekir. Buradaki iş hayatı uzun soluklu değil ve çocukları büyüyünce burada yapacak bir işleri olmayacak. Böyle saygısız, düşüncesiz davranmaya devam ederlerse halkın bir yerden sonra iyi niyeti biter. Ama Suriyeliler iyi olurlarsa biz sahipleniriz ve bakarız. Çok fazla doğum yapıyorlar ve nüfusları sürekli artıyor. Çocuklar okula gitmiyorlar ve sokaklarda boş boş geziyorlar. Buraya hala göç etmeye devam ediyorlar.”

Ayvacık’ta ikamet eden Suriyelilerle ilgili elde edilen bulgular literatürle karşılaştırıldığında; Ayvacık diğer araştırmalardan farklı olarak; batıda küçük, sakin ve kendine yeten bir ilçe olmasıyla farklılık göstermiştir. Ayvacık’ta ikamet eden Suriyeli sayısı diğer araştırmalara göre az olmakla birlikte, Ayvacık batıda düzensiz göç güzergâhında olduğu için ikamet amaçlı olmasa da yoğun şekilde Suriyeli göçleri alan bir yerleşim yeri olmuştur. Ayvacık’ın Türkiye’nin batısında Suriyelilerden farklı sosyo-kültürel hayata sahip olan küçük ve homojen bir kasaba olarak Suriyeli göçü alması dikkat çekmiştir. Ayvacık’ta ikamet eden Suriyelilerin içerisinde mekân kullanımında diğer araştırmaların aksine ev satın alan, iş yeri açan, ticaret amaçlı yatırımlar yapan olmadığı görülmüştür. Suriyelilerin büyük çoğunluğu yakın tarihlerde ikamet etmiş, benzer maddi özelliklere sahip ve birbirini tanıyan oldukça homojen bir grup olduğu tespit edilmiştir. Suriyelilerin çok fazla olduğu yerleşim birimlerinde ekonomik olarak belediyelerin bütçesini olumsuz etkilediği görülürken Ayvacık’ta böyle bir olumsuz

etkinin olmadığı görülmüştür. Ayvacık küçük bir kasaba olduğu için Suriyeli çocukların dilenme, mendil satma gibi faaliyetlerinin olmadığı görülmüştür. Suriyelilere sağlıkla ilgili devletin verdiği haklara ve yardımlara diğer çalışmalardaki gibi yerli halkın ekonomik açıdan olumsuz bakmadığı belirlenmiştir. Suriyeli çocukların eğitimiyle ilgili farklı okullar, sınıflar, Türkçe hazırlık sınıfları gibi birçok teşvik edici faaliyetlerin olduğu görülürken, Ayvacık'ta Suriyeli çocukların uyum sağlayacağı eğitimle ilgili herhangi bir çalışma görülmemiş ve okula devam etme durumu tamamıyla Suriyeli ailelerin tercihine bırakıldığı tespit edilmiştir. Suriyelilerin sayıca fazla olduğu şehirlerde bazen yerli halkla Suriyeliler arasında şiddet ve çatışma olaylarının yaşandığı görülürken, Ayvacık'ta bu durumların neredeyse hiç yaşanmadığı tespit edilmiştir. Suriyelilerin Suriye sınırına yakın şehirlerde dil sorununu fazla yaşamadıkları ve yerli halkla iletişimi daha iyi sağladıkları görülmüştür. Ayvacık'ta Suriyelilerin Türkçeyi öğrenmedikleri ve yerli halkla iletişimlerinin çok zayıf kaldığı belirlenmiştir. Ayvacık'ta Suriyelilerin çok eşliliği yerli halk tarafından katı şekilde eleştirildiği, Ayvacık'ta Suriyeli gelin durumu olmadığı ve kadınlarda Suriyelilerden kaynaklı ikinci eş endişesi hiç yaşanmadığı görülmüştür.

Ayvacık'ta Suriyelilerle ilgili ulaşılan sonuçların literatürdeki diğer çalışmalarla gösterdiği benzerliklere baktığımızda; Suriyelilerin ekonomik olarak her yerde ev kira fiyatlarını artırdıkları, işçi ücretlerini düşürdükleri ve işsizliği artırdıkları, genel olarak ekonomik sıkıntılar yaşadıkları, vasıfsız işçi oldukları, yüksek oranda kayıt dışı ve sosyal güvencesiz çalıştıkları belirlenmiştir. İkamet ettikleri mahalle seçimleri daha çok şehirlerin merkezinde olmayan, yaşam standartları daha düşük, gecekondu tarzı ve kirası daha uygun yerler olduğu tespit edilmiştir. Suriyeliler aynı zamanda kendi aralarında komşuluk yapabilecekleri aynı ya da birbirlerine yakın mahallerde oturmayı tercih ettikleri görülmüştür. Suriyelilerin aldıkları eğitimleri ve dil öğrenme gayretleri konularında yetersiz kaldığı ve bu etkenlerin iletişimi sosyal hayat, sağlık, ticaret gibi her alanda olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Çocukların eğitim süreciyle ilgili zorunluluğun olmaması uyum sürecini de olumsuz etkilemektedir. Suriyelilerle komşuluk ilişkilerinin ve iletişimin zayıf olması yerli halk tarafından Suriyelilerin hep yabancı olarak görülmesine ve güvensizlik yaratmalarına neden oldukları tespit edilmiştir. Suriyelilerin sosyo-kültürel hayatlarındaki tavır ve davranışlarının yerli halkla çok farklılık göstermesi uyum sürecini olumsuz etkilediğini göstermiştir. Yerli halkın Suriyelileri her zaman misafir olarak algıladığı ve Suriyelilere karşı davranışlarında bu algıyla hareket ettikleri belirlenmiştir.

SONUÇ

Ayvacık, Suriye'de krizin başlamasıyla Türkiye'ye gelen Suriyelilerin Midilli adasına geçmek için düzensiz göç girişimlerinde buldukları göç güzergâhı üzerinde önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Ancak sınırlarda alınan tedbirler sonucu düzensiz göçlerin oldukça zorlaşmasıyla birlikte Suriyelilerin Ayvacık'a bakış açıları değişmiştir. Suriyeliler Ayvacık'ı sürekli ikamet edilecek bir yer olarak görmeye başlamıştır. Ayvacık'ta ikamet eden 198 Suriyelinin çoğunluğu son 1 yıl içinde Ayvacık'ta ikamet etmeye başladıkları ortaya çıkmıştır. Bu artışın en büyük nedeni ise Ayvacık'a yerleşen Suriyelilerin uygun şartlar ve imkânlar oluştuğu diğer şehirlerden ya da Suriye'den tanıdık ve akrabalarını Ayvacık'a getirmeleridir.

Suriyelilerin ikamet ettiği mahallere dağılımlarına bakıldığında %61,36'sının Küçükkuşu beldesi mahallelerinde, %31,83'ünün Ayvacık merkez mahallelerinde oldukları belirlenmiştir. Küçükkuşu beldesinin özellikle Gökçetepe mahallesinde toplandıkları görülen Suriyeliler arasında akrabalık ilişkilerinin olduğu görülmüştür. Gökçetepe mahallesinde yaşayan Suriyelilerin neredeyse tamamı Haseke şehrinde geldikleri ve orada da birbirlerini tanıdıkları belirlenmiştir. Ancak Ayvacık'ın merkez mahallelerindeki Suriyelilerin birbirlerinden habersiz ve farklı mahallelerde yaşamlarını devam ettirdikleri görülmüştür. Suriyelilerin mahallelere dağılım özellikleri yerli halkla aralarındaki ilişkilerini de etkilemiştir. Küçükkuşu'da tek bir mahallede ve kalabalık şekilde yaşayan Suriyelilerin daha çok dikkat çektikleri ve rahatsızlık verdikleri tespit edilmiştir. Ancak Ayvacık merkez mahallelerindeki Suriyelilerin fazla dikkat çekmeden sakin bir hayat sürdükleri görülmüştür. Suriyeliler Ayvacık'a yakın tarihlerde yerleşmeye başladıkları için mekânsal etkilerinin bulunmadığı görülmektedir. Çünkü Ayvacık'ta kendi evlerini, iş yerlerini kurmadıkları, tüketim alışkanlıklarını mekâna yansıtmadıkları tespit edilmiş ve sadece ilçede mevcut olan yerleşim yerlerini kendi kültür ve gelenekleri kapsamında kullanmaya çalıştıkları görülmüştür.

Ayvacık'ta Suriyelilerin iş bulma konusunda yaşadıkları en büyük sorun, Ayvacık'ta yerli halktan yeterince vasıfsız işçinin bulunmasının yanında Suriyelilerin de tamamına yakınının vasıfsız işçi olmasıyla bu alanda ihtiyaç fazlalığı ortaya çıkarmıştır. Ayrıca Suriyelilerin çalışma izinlerinin olmaması, sigortasız çalışmaları en önemli sorunlardır. Suriyeliler Ayvacık'tan ekonomik olarak özellikle işle ilgili bazı zorluklar yaşadıklarını dile getirmişlerse bile Türkiye'deki diğer şehirlerle karşılaştırdıklarında oldukça memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Yerli halk ile Suriyeliler arasında yaşanan en büyük sıkıntının kiralık evler olduğu görülmüştür. Suriyeliler kiralık evlerin az olduğunu, Suriyeli oldukları için kendilerine evlerin kiraya verilmediğini verilse bile pahalıya verildiğini belirtmişlerdir. Bu sıkıntıyı çözmek için bir evde birkaç aile kaldıklarını kirayı aralarında bölüştükleri görülmüştür. Evlerini kiraya veren yerli halk ise, komşuları rahatsız ettikleri, kiraladıkları evlerde çok kalabalık yaşadıkları için evlerini Suriyelilere vermekten kaçındıkları görülmüştür. Ayrıca

Suriyelilerin Ayvacık'ı tercih etmelerinde ekonomik sebeplerden sonra güvenlik ve kültürel etmenlerin etkili olduğu belirlenmiştir.

Suriyeliler ile yerli halk arasında günlük yaşamda iletişimin fazla olmaması kısa vade de yaşanabilecek olumsuzlukların en az düzeyde olmasını sağlamıştır. Ancak bu durum uzun vade de iki taraf arasında uyum sürecini olumsuz etkilemiş ve Suriyelilerin Ayvacık'ta hep yabancı bireyler olarak görülmelerine neden olmuştur. Suriyelilerin Ayvacık'ta dikkat çekmemek için yerli halkla ilişkilerini olabildiğince uzak tutmaya çalışmalarına rağmen, imkân buldukça da ilçeye başka şehirlerden tanıdık ve akraba getirdikleri belirlenmiştir. Suriyelilerin düşünceleri ve faaliyetleri arasında ikilemler yaşadıkları görülmektedir. Suriyelilerin çoğu Ayvacık'ta kalıcı olarak yaşamlarını sürdürmek istediklerini, Suriye'ye ya da başka şehirlere göç etmek istemediklerini ifade etmişlerdir. Ancak Suriyelilerin çoğunun hala Türkçeyi öğrenmedikleri, çocuklarını okullara göndermedikleri tespit edilmiştir. Ayvacık'ta devletin eğitim ve dil ile ilgili zorunlu ya da teşvik edici faaliyetlerinin olmaması da süreci olumsuz etkilemiştir.

Suriye kriziyle birlikte Suriyelilerin Midilli adasına düzensiz göçleri artmıştır. Yerli halk yaşanan düzensiz göçlerde göçmen kaçakçılığı ve bu tür faaliyetlere dahil olarak Suriyeliler üzerinden ekonomik kazançlar sağlamışlardır. Suriyelilerin ikamet etmeyi düşünmeden sadece düzensiz göç amaçlı ilçeye gelmeleri ve ekonomik kazançlar yaratmaları yerli halk tarafından olumlu karşılanmıştır. Sınırlarda AB ve Türkiye'nin aldığı tedbirler sonucu düzensiz göçler zorlaşmış ve Suriyeliler Ayvacık'ı ikamet edilecek yer olarak görmeye başlamıştır. Yerli halkın böylece hem Suriyeliler üzerinden sağladıkları ekonomik kazançları kaybolmuş hem de mekânı ortak kullanma sorunu ortaya çıkmıştır. Suriyelilerin Ayvacık üzerinde değişen algısı zamanla yerli halk tarafından olumsuz karşılanmaya başlamıştır. Aslında yerli halkın Suriyelilerle ilgili olumsuz bakış açılarının ve söylemlerinin altında yatan nedenlerin mekân algısıyla ilgili olduğu görülmüştür. Yerli halk Suriyelilerle ideolojik ve iktisadi rekabete dayalı mekân hâkimiyeti içerisine girmiştir. Ayvacık'ta ikamet eden Suriyelilerin sayısının artması ve bir mahallede toplanmaları yerli halk tarafından mekân kaybı endişesi yaratmıştır. Yerli halkın batılı bir yaşam tarzına sahip olması ve Suriyelilerin oldukça kapalı bir toplum yapısının olması mekânın kullanımı konusunda bir rekabet ve endişe ortamı oluşturmuştur. Yerli halkın sahip olduğu ideolojik yaşam tarzını korumak istemesi ve Suriyelileri tehdit olarak görmeleri mekân hâkimiyeti sorununu ortaya çıkarmıştır. Yani yerli halk Suriyelilerin mekân üzerinde daha çok dağılmalarını, sayılarının ve etkilerinin artmasını istememektedir. Mekânın ortak kullanımı mekân hâkimiyeti konusunda rekabet ortaya çıkarmış ve bu durumun mekân kaybı endişesi yarattığı görülmüştür. Aynı zamanda Suriyelilerin iktisadi olarak ilçedeki mevcut işgücüne ortak olması mekân üzerindeki rekabetin diğer bir sorunu olarak görülmüştür.

Yerli halk tarafından Suriyelilere karşı direkt tepkilerinin olmadığı görülmesine rağmen yerli halktan çoğunun üçüncü şahıslara karşı Suriyelilerle ilgili şikâyetlerde buldukları görülmüştür. Henüz iki taraf arasında uyumdan bahsetmek mümkün olmadığı gibi karşılıklı uyum sürecini başlatacak ortamın gelişmediği görülmüştür. Suriyeliler ve Ayvacık halkı arasında iletişimin artması gerekliliği görülmüştür. Suriyelilerin komşuluk ilişkilerinde içe kapanık olmaması, yerli halkında Suriyelilere karşı ön yargılarla yaklaşmaması ve iki tarafın birbirlerinin kültürlerini değiştirmeye çalışmaktan vazgeçmeleri önemlidir.

To Cite This Article: Taşkın, K. & Özözen Kahraman, S. (2020). A research on the migration and settlement process of Syrians in Ayvacık (Çanakkale). *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 41, 141-159.

Submitted: November 29, 2019

Revised: December 22, 2019

Accepted: January 13, 2020

EXTENDED ABSTRACT

A RESEARCH ON THE MIGRATION AND SETTLEMENT PROCESS OF SYRIANS IN AYVACIK (ÇANAKKALE)

INTRODUCTION

In 2011, after the civil war in Syria, Syrians emigrated to Turkey and as part of "Temporary Protection" they settled in camps and various settlements. Because of the extension of the war and their increasing number in Turkey, Syrians scattered all over the country. As their dispersion was not within the scope of a plan, it differed depending on their primary purpose and expectations. Different effects and adaptation processes have emerged in each area that Syrians have settled.

The major elements that effect the transposition of Syrians in Turkey were; economic reasons, relatives and their advices, safety issues and immigration routes. Ayvacık is the closest located settlement to Lesbos Island (4 Miles). That was the reason why Syrians preferred Ayvacık as an irregular migration route. Syrians' migration to Ayvacık decreased as the irregular migrations came to a halt due to the precautions taken on the coasts in the second half of 2017. However, the increasing number of Syrians residing in Ayvacık shows the change in their perspective on the settlement.

Syrians who came to Turkey with obligatory and mass migration to escape from the insecure environment, are in the temporary protection status. General demographic information and some statistical data of Syrians in Turkey can be accessed through General Directorate of Migration Management. Nevertheless, it is also necessary to reveal different impacts of Syrians such as socio-economic and spatial effects, adaptation processes. Studies on the effects and results caused of Syrians in Turkey involved mostly various settlements near the borders, the ones on the migration routes and advanced regions.

Though there is no published study about Ayvacık where the research is conducted, it was aimed to make contributions by adding Ayvacık field researches on the studies on Syrians. There are various similar studies conducted in different settlements of Turkey. In this study, demographic characteristics, future expectations, the relations with the native population and spatial adaptation processes of Syrians living in Ayvacık borders have been tried to be determined.

When we look at the theories that we can explain the migration of Syrians to Turkey in the axis of concepts of security, forced and the mass, the theory of conflict and migration cultures is explained on an axis with two endpoints. When there is fierce battles at one end of this axis, there is cooperation at the other end, where we can call zero point; in other words there is zero conflict. In the meantime, there are various confliction situations (Sirkeci, 2016: 533).

In the theory of migration in the insecure environment, the common point for all immigrants who emigrated from Turkey is perceived as the discomforts, tensions and conflicts encountered in Turkey as the environment of insecurity (Sirkeci, 2017).

The theory of migration networks plays an important role in explaining the direction of international migration and why more migration occurs after it has started. The concept of migration networks can be defined as the bonds that connect those who move, those who moved and those who do not move in both receiving and sending countries (Taylor 1986; Massey 1990; Tilly, 1990). In international migration, networks are more important than in domestic migration because there are more obstacles to overcome. These networks, which connect both immigrants and non-immigrants to a complex network of social roles and impersonal relationships, also reduce the costs and risks associated with migration (Boyd, 1989: 639).

In the theory of transnational migration, rather than explaining the reasons of migration, migration to the countries that are being emigrated and adaptation processes in these countries are tried to be determined (Ela Özcan, 2017: 205). The

quantitative increase in immigration and frequent moving between the country they came from (origin) and the country of arrival (destination), their strong protection of connection to the country of origin have led to the emergence of concepts such as “transnational immigrant” and “transnational community” (İçduygu et al. ., 2014). Transnational understanding, which draws attention to the network of relations developed in different levels with the formal\informal ties connecting the individuals and institutions beyond the borders of nation states, has become the changing face of classical migration perception in a sense (Vertovec, 1999).

The migration processes, problems of the Syrians in Ayvacık, their relations with local people, their future expectations and their thoughts and opinions about the Syrians of local people have been revealed. There are similar studies that carried out in various settlements of Turkey.

Many studies have been carried out in order to reveal their daily lives and their problems, the socio-economic and cultural effects of Syrians during their adaptation to the city, their choice of place, their use of places, their spatial perceptions, their spatial distributions and the public's view of Syrians lived in different cities in Turkey. In these studies, it is concluded that Syrians are not wanted because of the negative effect of the economic structure in the city, unemployment of theirs and the increased rent prices they cause in their places. Socially, it was determined that Syrians should never given citizenship due to the facts that economic, language and cultural differences prevent harmony, that the Syrians will not return even if the crisis is over, that some of them buy houses, set up business, make investments. In the negative thoughts of the local people about the Syrians; it was determined to be effective that they reduced the wages in their jobs, increased the prices of house rents and the aid received from the government. At the same time, the lack of a planned adaptation policy has been seen to cause excessive spatial competition and conflicts of interest. It has been determined that it increases the problems and differences in social, spatial, cultural and economic with the population increase in cities areas (Aydın and Durgun (2018); Alptekin et al. (2018); Aktaş (2018); Erdoğan (2017); Kaypak and Bimay (2016) Harunogullari and Cengiz (2015), Cengiz (2015), Stone and Tekkanat (2018), Hero and Kahya Nizam (2016)).

RESEARCH AREA

Our research field is in the borders of Ayvacık which is located in the South West of Çanakkale, North of the Cove of Edremit. The sea lane between Ayvacık and Lesbos is one of the important irregular emigration routes between Turkey and Greece. Ayvacık, where Syrians came in irregular migrations, became one of the settlements they have chosen to reside. Since the Syrians reside in 3 districts connected to Ayvacık (Fatih, Ümmühan and Hamdibey) and in Gökçetepe district which is connected to Küçükkuşu, our research field consists of those four districts.

DATA AND METHOD

During the data collection phase of this article, qualitative data were collected through interviews and observations and official statistics were used to determine the sample size and general condition. In this qualitative migration research, interview and observation methods were preferred for access to Syrians with various irregularities in migration and working processes in our research area, gaining extended information about migration and life processes, creating open-ended questions that can be adapted to the new issues emerging during the research, and including interviewers' approaches and evaluations are included in the research and enable the evaluation of observations and interviews together during the interviews conducted in daily routines and working conditions.

The samples selected in the interviews that constitute the primary data in Ayvacık were obtained from Ayvacık central neighbourhoods and Küçükkuşu districts. Different interviews were applied to the local people and Syrians in Ayvacık to collect the data. Thus, the comparison of two different data and their relations were strengthened. A face-to-face interview was conducted with 54 people from Ayvacık and 61 Syrians. The answers of the participants were analyzed and the findings were obtained.

Secondary data (literature data and official statistical data) collected in the study were obtained from official statistics obtained from public institutions and organizations, TUIK, General Directorate of Migration Management, YÖK Thesis Centre, library resources, other printed resources and other literature sources accessed upon the internet. It was tried to reach different information with the data collected from different institutions and sources.

The data obtained from the demographic questions in the interviews constituted the quantitative aspect of the research. Among the 198 individuals who constituted the universe, the minimum number of samples that should be reached in the 7% error margin and the 95% confidence interval calculated over 107 people, the number of samples to be interviewed, was determined as 54 and 61 samples were reached. Snowball sampling method was used to reach the samples.

Significant tables and graphs were created by using demographic data and the findings were reached with the analyzes obtained.

FINDINGS

Ayvacık, which Syrians mostly regarded as an irregular transition route from the beginning of the civil war in 2011 to 2015, started to be seen as a settlement where the irregular migrations decreased significantly after 2017 but they started to reside. It was seen that the Syrians in Ayvacık did not have much information about Ayvacık before coming to Ayvacık. It is determined that Syrians who came by the advice of acquaintances and relatives, live in certain districts of the city.

Among the reasons of Syrians coming to Ayvacık, the fact that Ayvacık's being calm and peaceful, they could find jobs easier than other cities and get better wages according to life conditions, and their arrangements of accommodation and jobs by acquaintances before coming; were important factors. The Syrians stated that the problems they experienced in migration were more economic and political factors, and that they went to the places they migrated with the expectation of more economic comfort and cultural proximity.

The relations of Syrians with the local people have changed from neighbourhood to neighbourhood. Gökçetepe, where more than half of the Syrians live, caused a dense population, disturbed the local people and caused them to draw a negative reaction. On the other hand, the inhabitants of the small neighbourhoods did not attract much attention and managed to establish closer relations with the local people.

Before coming to the district, they stated that they had many problems because they were crowded in the cities where they lived for a certain time. A small number of Syrians living in Ayvacık try not to communicate with local people unnecessarily in order to avoid the same problems and attract attention. However, bringing their relatives or acquaintances to Ayvacık and trying to place them in the same neighbourhood when they have the opportunity collides with that aim. The majority of Syrians no longer want to return to Syria, nor do they want to participate in a new different migration. It is seen that Syrians are very satisfied with Ayvacık and want to live permanently in here.

Local people think that the main reason why Syrians prefer Ayvacık is that Ayvacık's sea borders are close to the Lesbos Island in Greece. They say that the Syrians will temporarily reside in the district and will move to Lesbos when they have the opportunity. They pointed the fact that the Ayvacık is calm and quite, is very effective upon the Syrians who started to live Ayvacık.

Stating that the Syrians did not create much change with their arrival in Ayvacık, the locals attribute this situation to the fact that they have very little communication with the Syrians. Although there is no direct negative impact of the Syrians, they emphasize that the formation of a foreign community in Ayvacık, which does not have any communication, creates anxiety and insecurity. Local people indicate that they mostly get in touch with Syrians for economic purposes in the fields, construction areas, near the shopkeeper and state they have positive impact on closing the gap in the labor force and negative impact on workers' wages.

The locals think that if the Syrians do not cross the island of Lesbos in the future, they will stay permanently in Ayvacık. However, for this purpose, firstly they need to have their economic freedom without being dependent on the local people and need to have a harmonious life with the local people. The other section says that Syrians have settled in Ayvacık for seasonal works and that they will go to other cities when they are done with their jobs.

CONCLUSION

As a result, it is seen that the Syrians in Ayvacık have migrated to Ayvacık since the beginning of the civil war in Syria, but the purpose of these migrations has changed over time. Ayvacık was transformed from a settlement, which was initially seen as an irregular migration route, to a permanent residence. In particular, more than half of the inhabitants of Ayvacık have arrived here since the second half of 2017. The most important reasons for this increase are that they find Ayvacık more secure, comfortable and economical comparing other cities. At the same time, the migration and immigration to Ayvacık was related with the advice of relatives and acquaintances, and there were very few adaptation and socio-cultural problems.

Gathering of the 61-36% of the Syrians only in the Gökçetepe neighbourhood of Küçükkuuyu is the most prominent feature of their socio-cultural proximity. It is seen that most of the people living in this neighbourhood come from the city of Haseke in Syria and they know each other beforehand. Although this situation is seen as positive by Syrians, the constantly increasing number of Syrians in a single neighbourhood has been one of the biggest problems that attracted the reaction of the people of Küçükkuuyu. The Syrians residing in the central neighbourhoods of Ayvacık constitute only 31.83% of the

total. This situation seem to help Syrians in Ayvacık's central neighbourhoods not attracting much attention in daily life and live in harmony with the locals more quickly.

Since the Syrians started to settle in Ayvacık recently, it is seen that they do not have spatial effects. Because it was found that they did not establish their own houses and workplaces in Ayvacık and did not reflect their consumption habits to the place and they tried to use only their settlements in Ayvacık for their own culture and traditions.

It was observed that there were no serious problems between the Syrians and the local people and the Syrians did not communicate with the local people unless it is necessary. It was seen that the communication between the two sides was established mostly due to the economic needs and this posed the biggest problems. The fact that the majority of the local people were unqualified workers and that almost all the Syrians were unqualified as well, have reduced workers' wages and caused reactions by the local people. Another economic problem was the increasing house rents because of Syrians. Syrians' biggest problem was that they get lower wages in their jobs and hire their houses for higher rents. It was determined that the problems experienced by the local people and the Syrians are mostly of economic origin and for the same reasons mentioned. The lack of communication between Syrians and local people in daily life has ensured that the negativities that may be experienced are at the minimum level. However, this situation slowed down the adaptation process between the two sides and caused Syrians to be seen as foreign individuals in Ayvacık.

Most of the Syrians stated that they want to live permanently in Ayvacık and do not want to migrate to Syria or any other cities. However, it was found that the majority still have not learned Turkish and have not sent their children to schools. In order for Syrians to stay permanently in Ayvacık, the adaptation process needs to be accelerated and for this, communication between the two sides must be increased. It was founded that Syrians should not be introverted in neighbourly relations, local people should not approach Syrians with prejudices and the two sides should stop trying to change each other's cultures.

Kaynakça / References

- Akçabay, C. (2015). Mülteciler ve hukuk politikası: Suriyeli sığınmacılara tanınan geçici koruma. *Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü Bülteni (DİSKAR)*, 4, 126-133.
- Aktaş, M. (2018). Türkiye'deki Suriyeliler: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 42, 129-154.
- Alptekin, K., Akarçay Ulutaş, D. & Ustabaşı Gündüz, D. (2018). Konya'da geçici koruma altında yaşayan Suriyeliler üzerine bir çalışma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(40/2), 87-114.
- Aydın, A. H. & Durgun, S. (2018). Kahramanmaraş'taki Suriyeli sığınmacıların yerel halk tarafından sosyo-ekonomik ve politik açıdan değerlendirilmesi. *KSÜSBD*, 15(2), 2018.
- Bay, A., Bahçalı; S. & Özözen Kahraman, S. (2015). Türkiye üzerinden gerçekleşen düzensiz göçler üzerine bir inceleme: Çanakkale ili örneği. *Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara, 21 – 23 Mayıs, 374 – 383.
- Boyd, M. (1989). Family and personel networks in international migration. *International Migration Review, Special Silver Anniversary Issue*, 23,(3).
- Cengiz, D. (2015). Zorunlu göçün mekansal etkileri ve yerel halkın algısı: Kilis örneği. *Electronic Turkish Studies*, 10, 101-122.
- Ela Özcan, E. İ. (2017). Çağdaş göç teorileri üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası (Şeker-İŞ)*, 4, 183-215.
- Erdoğan, M. M. (2017). "Kopuş"tan "Uyum"a Kent Mültecileri, Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları
- Ergüvan, N. S. & Özturanlı, B. (2013). Uluslararası mülteci hukuku ve Türkiye. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 62, 1007-1061.
- Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü (2013). Yabancı ve uluslararası koruma kanunu. 9 Ekim 2019 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/Kanunlar/YUKK/YUKK-TURKCE.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü (2017a). 2016 Türkiye Göç Raporu. Ankara.
- Göçler İdaresi Genel Müdürlüğü (2017b). Çanakkale'deki Suriyeli Verileri.
- Harunoğulları, M. & Deniz, C. (2015). Suriyeli göçmenlerin mekansal analizi: Hatay (Antakya) örneği. *TUCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara, 23-24 Ekim, 309-318.
- İçduygu, A., Erder, S. & Gençkaya, Ö. F. (2014). *Türkiye'nin uluslararası göç politikaları. 1923-2003: Ulus-devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere*. İstanbul: Koç Üniversitesi Göç Araştırmaları Merkezi.
- Kahraman, F. & Kahya Nizam, Ö. (2016). Mültecilik hallerini mekan üzerinden okumak: Gaziantep örneğinde Türkiyelilerin gözünden Suriyeli kent mültecileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44).
- Kaya, İ. & Yılmaz Eren, E. (2015). Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki durumu, arada kalanların hakları ve yükümlülükleri. *Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA)*, Ankara.

- Kaypak, Ş. & Bimay, M. (2016). Suriye savaşı nedeniyle yaşanan göçün ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri: Batman örneği. *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Küçükkuşu Belediyesi (2017). Küçükkuşu belediyesi Suriyeli verileri.
- Massey, D. (1990). The social and economic origins of immigration. *Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, 510, 60-72.
- Özkarlı, F. (2014). *Suriye'den Türkiye'ye göç ve Suriyelilerin enformel istihdamı*. (Yüksek Lisans Tezi, Artuklu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mardin). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.
- Saraçoğlu, C. & Belanger, D. (2018). Mekân, yer ve şehir: Türkiye'de Suriyeli karşıtlığının kentteki görünümü. *Eğitim Bilimleri Toplum Dergisi*, 16(62), 46-73.
- Sirkeci, İ. & Bardakçı, S. (2016). Suriye'den gelenler misafir değil bir göç kültürünün öncüleri. *Hümanitas*, 4(7), 531-544.
- Sirkeci, İ. (2017). Bir güvensizlik ülkesi olarak Türkiye'nin mültecileri, Suriyeliler ve Türk mülteciler. *Göç Dergisi*, 4(1), 21-40.
- Taş, D. & Tekkanat, S. S. (2018). Yerel halk ve Suriyeli sığınmacılar arasında bir kent: Elazığ örneği. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 77-90.
- Taşkın, K. (2018). *Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların göç süreçleri, mekânsal etkileri ve yerli halkla uyumları: Ayvacık örneği*. (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale).
- Taylor, E. J. (1986). Differential migration networks, information and risk. In Stark O. (Eds.), *Migration theory, human capital and development*. Greenwich: JAI Press.
- Tilly, C. (1990). Transplanted networks. In McLaughlin V. Y. (Eds.), *Immigration reconsidered history sociology and politics*. New York: Oxford University Press.
- TÜİK, (2018). 25.04.2018 tarihinde <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, adresinden alınmıştır.
- Vertovec, S. (1999). *Migration and Social Cohesion*. Edward Elgar Publishing.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2007). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.